

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра політичних теорій

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

«ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ»

Виконала: студентка 4 курсу 2 групи
галузі знань 05 «Соціально-політичні науки»
напрям підготовки 052 «Політологія»

Железков Андрій Іванович

Керівник: д.політ.н., професор

Кольцов В. М.

Рецензент: к.політ.н., доцент

Милосердна І. М.

*Затверджено
на "Вісесімей"
22.06.21 р.
[Підпис]*

Одеса - 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ I. Історіографія Латинської Америки і відомості про Доколумбову Америку.....	6
Розділ II. Іберо-америка протягом колоніального періоду XV-XIX ст.....	12
Розділ III. Внутрішні, зовнішні чинники розвитку та перспективи: XX-XXI ст...	30
Висновки.....	48
Список використаних джерел.....	52

Вступ

Актуальність теми дослідження викликана тим, що у сучасному світі здебільшого країни Американського континенту спроможні активно діяти в тенетах міжнародних політичних відносин і здобули вагомий вплив в глобальних міждержавних альянсах. Завдяки політичному розвитку в останній два десятиліття XX ст. латиноамериканські держави добули статус вагомих гравців на міжнародній арені. Важливо те, що Латинська Америка має невичерпаний на даний момент запас ресурсів, що також підштовхує вплив інтернаціональних корпорацій і провідних держав, зокрема США, Канади, Іспанії і Франції і Великобританії.

Держави американського континенту пройшли довгий і тернистий шлях від колоній європейських королівств до незалежних держав, хоча в наслідування від колоніального періоду залишилася соціально-економічна руїна, все через те що роллю всіх колоній було оплачувати довгочасні війни європейських держав, зокрема іспанської імперії протягом XVI-XIX ст. До уваги слід прийняти організації створені державами американського континенту, які заслужували поваги до їх незалежності зі сторони старого світу. Таємничий континент для перших дослідників, заселений різноманітними цивілізаціями з багатим минулим, на прикладі африканських народів можна проаналізувати короткий шлях від рабства, колонізму до свободи і незалежності. Їх культура і традиції були специфічними до кліматичних умов і довкілля. З точки зору історії і археології вивчення побуту і методи освоєння землі найдавніших народів, перші конкістадори охоче розповідали про містичні історії, що приманювали авантюристів і дослідників. До створення нового погляду – надійних партнерів, престижних учасників на міжнародному рівні, регіон в цілому привабливий для капіталовкладень і економічного співробітництва.

Специфіка економічного та політичного розвитку країн Латинської Америки, що порівняно з Європою регіон досить таки пізно став на шлях буржуазного прогресу, у зв'язку з тим, що між початковими рівнями Нового

Світу і Старого був величезний розрив, що можна пояснити певними історичними причинами, можна було спрогнозувати входження латиноамериканських країн до комплексу світового господарства спочатку шляхом колонізації, а потім нерівноправних стосунків в залежності від центрів світового капіталізму. Станом на ХХІ ст., на думку більшості вчених істориків, економістів і політологів, держави центральної і південної Америки грають периферійну роль, як факт можна просліджувати все більш зростаючий вплив інших держав протягом останніх років. С падінням колоніальної системи, політичний і економічний розвиток держав став поступово інтегруватися в світову глобальну систему міжнародних відносин і економічного співробітництва. Відзнакою латинської Америки є те що більша частина належала Іспанії і Португалії, що зумовило єдиний ґрунт в більшості держав розповсюджена іспанська і португальська мови і мають офіційний статус державної, сюди відноситься культурна асиміляція(традиції та звичаї). Протягом ХХ ст. вплив на політику більшості держав здійснювали воєнна еліта що приводило до диктаторських режимів і відсутністю громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток держав значно залежав від іноземних капіталів, тому все більш підіймається питання рівні політичної участі у світовій політиці держав Латинської Америки і їх економічного розвитку. Регіон включає 33 держави, має населення 626 млн. людей

Ступінь наукової розробленості проблеми – Радянські дослідники Бобровников А. В. Владимиров В. І., які досліджували політичне, економічне та соціальне становище ХХ ст. Альперович М. С, Аніськевич С, Строганова Е, Слезкін Л. Ю. Посконіна О. І. Шоню П., Давидов В. М. Астахов, Є, Кащенко С, Мадатов А, Мельвіль А, . що аналізували історичні події і поступовий розвиток держав і місце Латинської Америки на міжнародній арені.

Мета та завдання бакалаврської роботи. Метою бакалаврської роботи є дослідження історії та сучасного стану країн Латинської Америки, політичних режимів, та участі держав в сучасних міжнародних відносинах. Зазначена мета досягається вирішенням наступного комплексу завдань

- 1) визначити історіографії та первинних свідчень про південну і центральну Америку;
- 2) проаналізувати колоніальний період і трансформацію отримання незалежності і їх наслідки;
- 3) встановити сучасний стан регіону, сформування сучасних демократичних режимів, визначити інтеграційні країн Латинської Америки процеси в міжнародних відносинах.

Об'єктом бакалаврської роботи є Латиноамериканський регіон і особливості його розвитку в світі.

Предметом бакалаврської роботи є аналіз розвитку латиноамериканських держав крізь призму століть, визначити їх роль на світовій арені.

Методи дослідження. Специфіка дослідження обумовлена необхідністю використання як загально філософський: аналіз, синтез, дедукція та індукція, так і спеціальних методів, а саме: історичний метод(дослідження становлення Латинської Америки в ході історичного розвитку), метод порівняння (де досліджено розвиток Латинської Америки у співставленні з між собою і поступові відносини зі Сполученими Штатами і іншим світом), інституційний метод (включення держав регіону до міжнародних організацій), метод аналізу (дослідження впливу окремих країн на життя всього регіону).

Структура бакалаврської роботи. Бакалаврська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Розділ I.

Історіографія Латинської Америки і відомості про Доколумбову Америку.

За даними археологічних експедицій і історичних праць науковців відомо що осередками найвидатніших цивілізацій в Доколумбової Америки були центральна і північна частина Мексики, Беліз, Гватемала, Перу, Колумбія. Великий внесок зробила «Каліфорнійська школа» в вивченні Доколумбової Америки, а саме її представники –Сімпсоном Б., Куком Ш. Ф., Бора В. Добінс Г. А також інші дослідники європейських експедицій: історики Шоню Б., Конецке Р.,

В районі сучасної Гватемали Майя створили державу з центрами у містах-храмах, розвивалася торгівля і сільське господарство (в центральній Америці були розповсюджені – кукурудза і інші бобові культури, стручковий перець. У південній Америці особливо в гірських районах плодами землеробства стали картопля і зерно). В Мексиканському штаті Оахака Сапотеки були творцями цивілізації, головним пам'ятником якої є руїни Монте-Албан. У лісах Табаско і прибережному Веракрусі є сліди інших високорозвинених цивілізацій - тотонакської і ольмекської. На північ від Мехіко на кордоні регіону з високою цивілізацією інший маловідомий народ побудував величезні піраміди Теотіуакана і комплекс жрецьких будівель, які їх оточують. Ці культури містобудівників значно відрізнялися один від одного, але всі вони мали одну важливу спільну рису. Їх міста не були спочатку місцем для житла, або фортецями, або навіть в якомусь сучасному сенсі адміністративними центрами – столицями. Потреба в лісовому сільському господарстві не дозволяла постійно проживати у великих містах. Соціальна єдність була ґрунтована на будівництві храмів, які піднімалися над лісовими селами, тому міста центральної і частково північної Америки були призначені головним чином для проведення релігійних церемоній, а також для громадських зібрань і ринкової торгівлі.

Завдяки дослідженню стародавніх джерел вчений-історик П'єр Шоню

прийшло до висновків - культура Майя була широко поширеною, впливовою і вражаючою в своїх релігійних, наукових і художніх досягненнях. Територія майя включає три окремих регіону: південний регіон в високогірній Гватемалі, центральний регіон в Петен (Північна Гватемала) і Британському Гондурасі. і північний регіон - півострів Юкатан в Мексиці це робило сільське господарство значно спрощеним в давні часи він давав суспільству майя багато з найцінніших товарів: обсидіан для ножів і наконечників копій, залізний колчедан для дзеркал, червоний залізняк для отримання червоної фарби, необхідної для церемоній, пір'я трогони і інших птахів з яскравим оперенням, які використовувалися ткачами для виготовлення гобеленів і плащів для вождів, і нефрит. Всіма цими товарами торгували в Центральній Америці і за її межами, а боби дерев какао, які росли на тихоокеанському узбережжі, використовувалися як валюта усіма осілими народами, на сьогоднішній день по всій території від Мексики до Панамського проходу розкидані численні руїни міст, храмів-пірамідів разом з доступними сенотами(підземні водойми). Більш за все для вчених і дослідників цікавили Ацтеки, не мали такої культурних і мистецьких досягнень як Майя, але були зосереджені на війні і експансії їх цивілізація також мала більш упорядковану ієрархію влади. Ацтеки з'явилися як окремий народ чи група народів з власної впізнаваною культурою в XIII ст. Вони зайняли кілька селищ, розкиданих по берегах озера, яке потім заповнила велику частину дна долини Анауак. Поклоніння божеству війни, фанатизм в битвах і навіть ритуальний канібалізм а також досконалі знання у військовій праці зробили їх могутніми і вселяли страх на великі території(як приклад іншої цивілізації для якої війна стала символом - Монгольська імперія особливо за часів Чингізхана мала дуже відомий культ бога війни степу Сульде і складні обряди подяки Сульде після закінчення битви). Рівень моральної норми в культурі Ацтеків – безмірна і надзвичайна жорстокість в житті суспільства, супроводжувався також ритуальними масовими вбивствами і байдужістю до людського життя. Протягом 1320-1429 Ацтеки стали наймогутнішими в північній і центральній Мексиці. Потім ацтекської держава утворило разом з

іншими державами Тескоко і Тлакопаном Троїстий союз. Члени союзу повинні були погоджувати зовнішню політику, разом вести війни і ділити захоплену здобич. Але незабаром Тлакопана втратив своє значення і став васалом Ацтекської імперії. Тескоко юридично залишаючись союзником ацтеків, заздрив їхнім успіхам, стаючи все більш і більш ворожим. Закінчилося це тим, що тескокци допомогли іспанцям на чолі з Ернандо Кортесом під час вторгнення.

В південній Америці – особливо в районі Бені(Болівія) і територіях частині перу і північ Чілі, після угасання стародавньої культури Мочика, в XII ст. було створено могутня держава Чіму, яке теж вело експансійні війни з союзом племен на заході і півдні, але в через три століття імперія Чіму розпалася під натиском громадянських війн, в кінці кінців була завойована Інками. Розвиток цивілізації Інків спочатку був опосередкований – їх головне місто Куско протягом XI-XIII ст. не виділялося серед інших Кечуанських міст-держав, все змінилося в 1438 р. Кечуанські племена були під загрозою вторгнення племен з півночі, було організовано воєнний союз, консолідувавши Кечуанські племена Куско очолив союз і став в ньому домінувати. Правитель Пачакутека заложив основу для формування імперії – держави Тауантіісую (на Кечуанській мові – чотири сторони світу) і створив регулярну армію. За його наступники: Юпанкі, Уайна Капаком період - (1471 -1525 рр.) імперія підпорядковувала племена Аймарів, Чинча і імперію Чіму. Їх територія протягалась від Анд до Тихого Океану(сучасні Еквадор, Чілі, Перу, частина Колумбії), на сході було захоплено значну частину Болівії і Аргентини. Інки відрізнялися жорстокими правилами, експлуатацією і тяжкими роботами(будування храмів, палаців, доріг) в управлінні, які супроводжувалися великими поборами по відношенню до підкорених народів, водночас вони достатньо гуманно відносились до побутових справ і збереження своєї релігії і звичаїв. Державний устрій імперії була різноманітним: на чолі держави стояв Сапо Інка(правитель з необмеженою владою в справах світських, культурних і релігійних), еліта складалася із жерців, воєначальників, намісників провінцій,

чиновників і Амуати(ради мудреців) виконували різні функції згідно з положенням, сама знать Інків поділялася на тих хто по крові(нащадки перших лідерів Качуанських племен), і по привілеям(досягнення за компетентну службу), цивілізація Інків пройшла шлях від общинно-родового союзу племен до рабовласницької держави.

На території північної Колумбії і Венесуели існувала цивілізація племен Муісків, зберігався общинно-родовий устрій, більшість із них були об'єднані в общини з колективною власністю, водночас общинники мали обробляти землі і знаті, будувати храми тощо. Тільки в XV ст. перетворилися в політичне об'єднання – союз племен, які очолювали рада вождів, декілька раз Муіскі здійснювали вторгнення в імперію інків(використовуючи внутрішнізаврушення і кризу в державі Інків) але кампанії носили хаотичний характер були схожі лише на прикордонні сутички без чіткої організованої стратегії, і не мали успіху(Інки були більш досвідчені в воєнній справі і чіткими компетентними підрозділами реагування). В західних районах Еквадору, на частині території Бразилії і Парагваю існували цивілізації – Пуебло, Чарруа, Мапуче, Хівааро, Сапаро, Гуарані великої ролі в воєнних експансіях і зв'язків вони не мали, більшість з них вела осілий спосіб життя, через це було розвинуте землеробство, їх розвиток загалом залишився в общинно-родовому устрою, держави не створювали. На відміну від більш примітивних племен внутрішніх районах сучасних Бразилії і Аргентини, в індіанців Омагуа(в районі Амазонки і узбережжя Атлантичного океану) Мбая-гуайкуру на території Парагваю та інших племінних союзів з'явилася соціальна стратифікація і чітка ієрархія.

Таким чином народи і цивілізації латинської Америки, хоч і були неоднорідному розвитку, але контактували між собою, шляхом експансії або торгівлі. Більшість вчених на сучасний стан ще вивчають загадкові тайни цивілізацій Майя і Інків, археологічні розкопки і антропологічні дослідження ведуться і по сьогодні. За ствердженням Зубрицького Ю. А. не тільки сам факт прогресу у стародавніх індіанських племен, але і його широку перспективу, за думкою Созіна С. А. зіткнення двох різних культур привело до

асиміляції і уніфікації, що в свою чергу стало фундаментом для створення світового суспільства і глобалізації. Доповідь Алекнандренкова Є. Г. («Королівський хроніст Ов'єдо і тубільці Америки») висвітлює образ індіанців і розвіює стереотипи – описані в фундаментальній праці Ов'єдо («Загальна і природна історія Індій»). сам автор Гонсало Фернандес Де Ов'єдо-Вальдас в своїй праці надав переш бачення життя Нового світу для Європейських країн – опублікована була лише в 1851-1855 рр. також був очевидцем кампаній Конкістадорів Піссаро і Монтеха. . Значний внесок в вивчення Гергард Меркатор перший хто описав карту, Новий світ виглядав чітко і був розмежований на північну і південну частини. Мартін Вальдземюллер у своїй праці «Лист Америго Веспуччі, про острови відкриті ним, під час його чотирьох подорожей» - у своїй праці прикладав цитати які належали саме мореплавцю, також прийшов до висновку що як раніше вже не буде: що означало багато переосмислити в житті як людей так і цілих держав, саме йому належала ідея назвати обидві Індії – Америками(на честь Америго Веспуччі). Також відомості про Новий світ: побут і життя держав і племен юули описанні Франсиско де Херосом у праці «Завоювання Перу і провінції Куско». Описання культури і побуту продовжувалося Франсиско Де Гомара «Загальна історія Індій», Домінго Франсиско Чимальпаїна в своїх працях висвітлював життя Доколумбоої Америки, займався дослідженням і картографуванням внутрішніх районів Мексики, Педро Сарм'єнто Де Гамбоа відомий завдяки відкриттю узбережжя Чилі і Соломонових островів історик, автор «Історія Інків» такі літописці Грегоріо Гарсія і Барнабе Кобо описували обряди жерців культури Чиму. Більшість хроністів, дослідників того часу згодні с тим що культура і побут індіанського населення стали фундаментом для подальшого розвитку, але на рубежі XV-XVI ст. процес розвитку(який не міг йти в ніякий рівень з досягненнями європейців) індіанських народів був перерваний вторгненням перших Європейських колонізаторів іспанців і португальців

Під натиском іспанських конкістадорів пали Ацтекська і Інкська імперії, Причини поразки Імперії Ацтеків і Інків висловлюють по різному, деякі

дослідники вважають що не дивлячись на технічну і дисципліновану перевагу іспанських конкістадорів і німецьких найманців Карла V, індіанці могли дати гідний відсіч прибульцям, але між племенами не було єдності, існують гіпотези того що не дивлячись на зброю європейці нанесли великих втрат через завезені хвороби, адже індіанці не знали ні чуми, ні оспи, ні Сифілісу, ні прокази (всі ці хвороби були катастрофічними для нерозвинутих цивілізацій, і в той же час вирували в Європі, що навіть в європейських королівствах мор винищував до половини населення). Винищення цивілізації Майя, завоювання продовжувалося - португальці і іспанці продовжували витіснити інші індіанські племена з рідних земель і закабалювали нові господарі, білі люди із-за океану. Така участь чекала всіх союзів племен і стародавніх держав на територіях Бразилії, Аргентині, Перу, Мексики і в інших містах Американського континенту.

Розділ II.

Іберо-америка протягом колоніального періоду XV-XIX ст.

«Найбільша подія після виникнення світу, за винятком його створення і смерті того, хто його створив – це відкриття Індій, і їх так і звуть Новим світом» Франсиско Лопес Де Гомара іспанський хроніст XVI ст. [Земское В. Б. литература открытий и конкисты (первые испанские памятники)//«История Латинской америки от древнейших времен до начала войны за независимость» /Отв. Ред. Земское В. А. Москва 1985]

Достовірно відомо із наукових досліджень і археологічних експедицій, задокументованих в XX ст. що до берегів американського континенту до європейців прибували вікінги і китайці і японці, також деякі вчені вказують що могутній правитель імперії Малі Абубакар II спорядив два флоти і очолив їх для досліджень Атлантики і що ця експедиція змогла досягти найближчої землі південної Америки (сучасний штат Бразилії – Ріу-Гранді-Ду-Норті) хоча для більшості науковців це спірне питання і ще досі вивчається. В кінці XV ст. і першій частині XVI ст. дві іспанські ескадри досягнули Венесуели і Суринаму, і португальські кораблі в 1500 році з'явилися у берегах Бразилії – так почався перші вторгнення, а через декілька років було засновано перше поселення – Сан-Себастьян. Сама ідея колонізації та пошуку нових територій для ресурсів належала не Іспанії(королівству Кастилії і Ліон), а Португалії. В період 1460-1470 рр. Мадейра, Азорські і Канарські острови були під контролем португальців, поки в Іспанії йшла Реконкіста і зайнятість Європейськими справами, в їхніх сусідах зароджувалася ідея для пошуку Індії для золота і інших ресурсів(загроза багатьох арабських держав на півночі Африки не давало спроможності проникнути в Судан тому Португалія виносила плани колонізації обігнувши Африку, що внаслідок стало початком дипломатичних зносин з Ефіопською імперією). Далі почався процес колонізації карибського басейну, були основані колонії на Кубі і Сан-Домінго(католицьким королям вдалося заручитися підтримкою папи Олександра VI Борджиа, який надав право

іспанцям основувати колонії на заході від островів Зеленого мису). Для урегулювання питань з Португалією був підписаний Тордесільяський договір 1494 р., згідно з яким лінія поділу відділялась на захід до 300 льє від вище означених островів, також Португалія залишала за собою право мати колонії уздовж африканського побережжя.

Умови договору не заважали Жуану II португальському протягом 1500-1526 рр. створювати в Бразилії десятки поселень, які стали початком великої колонії. Здебільшого в експлуатації континенту зацікавлена була лише Іспанія, Португалія займалася лише торгівельними справами не маючи наміру створювати на континенті надлишкові володіння. Цікаво те, що той час Іспанія була неспроможна висилати значні ресурси для оволодіння територіями в середині континенту, Малі Антильські і Великі Антильські острови були уже колонізовані, але створити чіткий план по Проходу в глиб континенту не було можливим, а тому перші кроки створення могутньої колоніальної імперії були спонтанними і авантюристськими. Все докорінно змінилася за часів Карла V (Карл I іспанський) створена була колонія Венесуела «Нова Венеція», знамениті Конкістадори Ернандо Кортес і Франсиско Кордова, Франсиско де Монтеха очолили експедицію на пів острів Юкатан (сучасна Мексика).

Процес колонізації впродовж 1530-1570 рр. був значмо розвинутий завдяки тому що (Карл іспанський фактично управляв Іспанією від імені матері королеви Хуанни також зумів наслідувати корону Священної Римської імперії від свого діда Максиміліана I стати королем Германським і володарем багатьох герцогств німеччини, Ерцгерцогом Австрії і Тіроля, Сардинії і Сицилії, корону Неаполя та інших володінь, від батька отримати Бургундію і Франш-Конте, Артуа і Геннегау, Намюр, Брабант, Гелдерен і Нідерланди та інші володіння великого бургундського спадку) це все дало можливість контролювати значні ресурси і мати у розпорядженні послужливі торгівельні італійські міста Венеції, Мантуї, Модени і Генуї, які будували ескадри для відправки в Вест-Індію. Також це зумовило великий розвиток і могутність, якій не могли нічого протиставити ні Франція, ні Англія з Данією. Почався золотий вік для

піренейських королівств. Протягом цих років будуть завойовані Мексика і Перу, іспанські експедиційні корпуси вийдуть до плато Ріо-Де-Ла-Плата і райони Санта-Круз і Сант-Джан(сучасні Болівія, Парагвай і Аргентина).

Франція, Англія Голландія і Данія мали на меті створити конкуренцію Португалії і Іспанії, експедиція Френсіса Дрейка в район сучасного аргентинського узбережжя була не вдалою але не покидалось спроб висадити десант в південній і центральній Америці(Англія мала на той час декілька невеликих колоній в північній Америці – нова Шотландія та нова Англія були створені в районі сучасні штат Нью-Йорк і Нью-Гермпшир). Але сколихнути піренейські держави, які мали вже досвід в створенні нових володінь, і далі поширювали свою владу в обох континентах не вдалося. Невизнання Англією Тордесільяського договору і створення колоній на півночі дали привід Іспанії до війни(непереможна армада з іспанськими і пармськими військами була направлена до Англії), але навіть її поразка не колихнуло могутність Іспанської імперії, за правління Філіпа II – гніт і експлуатація в колоніях все усилювалася. В той же час Голландія поставляла створила перші колонії на африканському узбережжі(сучасний Дакар і Сьера-Ліоне) і потачала рабів до колоній Іспанії і Португалії. Згодом ці домовленості почали називатися Асьєнто(договір на постачання рабів і товарів в іспанські володіння) за ці Асьєнто нерідко втручалися в боротьбу Голландія, Англія і Португалія. Цікаво те що, іспанська корона презентувала себе як найвірніша держава католицькій вірі, і водночас заохочувала подібні торгівельні справи. Не дивлячись на всі спроби Франції, Данії і Англії з Голландією(каперства, або захоплення колоній у Португалії і Іспанії) їм не вдавалось підірвати могутність цих імперій, через свою розбіжності і конфлікти, навіть за получивши Гвіану і частину Суринаму в південній Америці через суперечки Англія і Франція вирішили поділити ці території(далі в продовж століть здебільшого кожна із цих країн була зацікавлена в статусі кво і збереження всіх володінь іспанців, розуміючи вигоду комерційну і фінансову Асьєнте, а також те що ворожнеча між Францією і Англією стримувала їх захоплення територій в Америці, щоб вона не дісталась

жодній із сторін). Займаючись каперством, наймані Англії Франції і Голландії були спроможні лише грабувати конвої ескадр іспанського флоту з скарбами із колоній.

Якщо детально розглядати торгівельні справи і работоргівлю, то для економічного розвитку колоній мали велике значення прянощі і золото яке вперше хлинуло до Європи. також Португалія, а згодом Голландія і Англія стали першими державами, не дивлячись що країни католицькі або протестантські, займалися работоргівлею. Наскільки відомо розмах работоргівлі був настільки величезний, що частина прибережної території так і називалась - Невільничій берег(головними районами вивозу рабів були - Конго, Ангола, Гвінея, Сенегал). Зі збільшенням володінь іспанської корони в Америці, було винищено багато корінного населення у південній і північній частинах Америки, це робило вивіз рабів із Португальських колоній Африки актуальним. Почався розвиток плантаційних господарств і використання місцевого населення в примусових роботах алмазних і золотих копальнях. Діяла на той час успішна схема Європа - Африка - Америка - Європа, за проміжок XVI-XIX ст. в Іспанські Віце-Королівства південної і північної Америки(також до колоній інших держав Англійська Вірджинія, Меріленд, Нью-Гемпшир і у Французькі володіння в Канаду) і до країн-метрополій у Європу вивозилось від 15 млн. до 25 млн. рабів африканців і ще більше гинуло при перевозці через Атлантику або через втручання каперів конкурентів-держав. Католицька Іспанія закуплюючи рабів для своїх обширних колоніальних Віце-Королівств збільшувала список посередників на Асьенте, тобто підряд на забезпечення колоній рабами-невільниками, тим самим Католицька монархія зберігала свою репутацію, португальці були тими посередниками які вивозили для іспанців і інших держав рабів з Африки.

В XVII ст. Нідерланди починають витіснити португальців з узбережь від західної Африки, і навіть претендують на частину португальської Бразилії які і утримували протягом(1630-1655) поки не були витіснені з південної Америки, в результаті порти Ель-міна, Аргуїн, Горі і Сан-Томе стали Голландськими, цим

самим перемагаючи у поєдинку ненівільницьких ринків, з цього часу Голландія постачає рабів для іспанців у Каліфорнію, Техас, Флориду і Колорадо та інші колонії. Для Англійців у Джерсі, Вісконсін і Огайо і Ост-Індію. Однак португальці заволоділи Узбережжями від Конго до Намібії і продовжували постачати рабів в Вест-Індію. У той же час (починаючи ще з Х-XI ст), в екваторіальній і східній частинах Африки торгівля "чорним" населенням була популярною, в державах мусульманського сходу, каравани з невівільниками і скарбами Африканського континенту переправлялися через Єгипет і Аджуран до Халіффату, держави Хорезмашахів у центральну азію, Османську імперію, Персію і навіть Індію. В 1550-1600 рр. цілком було завершено процес завоювання, були чітко виділені кордони, з цього періоду починається повновладне господарювання Іспанії, на півночі від Мексики експедиції іспанців завоювали сучасні штати Колорадо, Каліфорнію, Техас і Флориду, південь Вайомінгу, Юту, Неваду і частину штатів Орегон і Вашингтон поширювали свій вплив на південну Кароліну. Головним чинником розвитку цивілізації і нових відкриттів стала не місіонерство, наука або пригоди, загалом це сталося завдяки жадобі наживи, хоча це далеко не перший приклад в історії людства (Хрестові походи). Також цікаво те що англійці за 250 років зуміли створити поселення і колонії на території сучасних північних штатів і пройшли в глиб континенту лише 300-350 кілометрів, тоді як Іспанія завоювала території від південних штатів до Патагонії за 40-50 років (це зумовлювалося тим щ Англія не могла собі дозволити великі завоювання через економічний стан і внутрішні заворушення, тоді як здобуте золото іспанців водночас годувало їх подальші завоювання).

Іберійська унія – асоційований союз в якому домінувала Іспанія (завдяки обіцянками і підкупом Філіп II зумів домогтися корони Португалії – створити Іберійську Унію) Щоб управляти своїми колоніями була створена система управління із органів компетентних – палата договорів, яка наглядала за торгівлею між Америкою і метрополією, надавала укази капітан-губернаторам і слідкувала за доходами і всіма фінансами імперії, були створені навігатські

школи і інститути досліджень. для підготування кваліфікованих кадрів на управлінські посади в колоніях, королівський суд по справам колоні і торгівлі був окремим від всіх інших органів судової влади метрополії, займався він виключно справами колоній, Рада Індій – була створена пізніше в 1521-1524 рр. щоб наглядати за палатою торгівлі і ревізувати пізніше сформовані віце-королівства. Характерна на той час в Іспанії надання Фуєрос(хартія вольностей окремих регіонів і міських привілеїв які надавала містам корона), своїм містам зокрема Каталонії і Басконії, не була досягаємою для нових міст колоній, міська влада була підпорядкована наміснику короля, централізований характер влади змінив авантюристів конкістадорів на професійних дворян управлінців, чиновників і військових офіцерів, які прибували нескінченним потоком із метрополії, Аделантадо – губернатори Вест-Індій, були фактично незалежними(на початковому етапі, пізніше в XVI ст. були створені віце-королівства і віце-королі стали лише слухняними виконавцями волі короля і агентів ради індій) і управляли регіоном в цілому, в містах Вест-Індій влада належала – раді найзаможніших сімей, алькальда і їх секретярами. Нова адміністрація віце-королів(не мав одноосібної судової влади) і ради аудиторії(аудиторію створили як виконавчий і судовий місцевий орган влади при наміснику) протягом 1511-1600 створювання таких рад було не тільки в масштабах віце-королівств, але й окремих містах і регіонах – в Мехіко, Лімі, Буенос-Айресі, Боготі, Панамі. В інших містах очолював таку комісію воєначальник або інший чиновник.

Протягом 1630-1700 рр. етап занепаду піренейських королівств, більш прогресивні Франція, Англія і Голландія зуміли заполучити володіння в Вест-Індії, вони були не великими (сучасна Гайана, Беліз і Багамські острови стала колоніями Англії, Суринам належав Франції) малі Антильські острови також опинилися в їх володіннях, поразки Іспанії в війнах за останніх Габсбургах Філіпа IV і Карла II, зумовили розпад Іберійської унії(в результаті повстання Португалія і її колонії отримала незалежність), консервативність еліти в прийняті рішень і небажання почати модернізацію в метрополії та посилення

гніту інквізиції – привели до періоду застою у всій імперії. В результаті війни за Іспанський спадок – сама Іспанія змогла утримати всі свої колонії і навіть збільшити їх, але італійські і частина французьких володінь були втрачені, втрата більшої частини Нідерландів. Новий вплив став можливим при правлінні перших іспанських Бурбонів Філіп V в XVIII ст. та його синів Карл III і Фердінанда VI. – стали розквітом і піднесенням Іспанської імперії, були проведені реформи в сфері управління колоній(введення інтендантів і субінтендантів, які забезпечували порядок), ефективна кадрова політика Карла і Фердінанда, модернізація армії і флоту, економічні реформи і здебільшого вдалі війни для Іспанії(не головна роль, а як союзник основних суб'єктів конфлікту – війна за Австрійський спадок, війна за Польський спадок) повернули італійські володіння Іспанії і в семирічній війні на відміну від Франції зберегла свої володіння – (status quo). Остаточне формування адміністративної реформи закінчилось саме в цей період – Віце-королівство Нова Іспанія (включала сучасні володіння в північній Америці – Каліфорнію, Техас, Нью-Мексико, Арізону, Невада, Юта, Флориду, Арканзасу, Канзасу, Небраски, Колорадо, частина Вайомінгу, Міссурі Айови, південної Дакоти і Айдахо, Луїзіани. Мексика, Сан-Сальвадор, особливий регіон - Генерал-Капітанство Гватемала включала – Панаму, Коста-Ріку, Нікарагуа, Гондурас. Віце-королівство Нова Гранада – включала Колумбію, Венесуелу(статус Генерал-Капітанства), Еквадор. Віце-королівство Перу і Віце-королівство Ріо-Де-Ла-Плата(територія сучасної Аргентини, Парагваю, Болівії, Уругваю і особливий регіон - колонії Дель-Сакременто).

Якщо брати до уваги оцінку Гумбольта – на момент 1800 р. в латинській Америці населення кількістю в 15 млн. (7 млн. в Новій Іспанії, і по 2 млн. в Ріо-Де-ла-Плата і в Перу. 3.4 млн. в португальській Бразилії). Соціальне становище корінних народів фактично нічим від рабства не відрізнялось, вся земля в колоніях і управління належали дворянам з метрополії і Креолам (теж іспанцям але ототожнювали себе з колоніями як з батьківщиною). Положення нижче займали Метиси(на половину індіанські коріння) і Мулати(по крові нащадки

від шлюбів африканців і індіанців) здебільшого виконували промислову функцію, були торговцями і посередниками між елітою і покореними населенням. Індіанці і африканці – використовувалися як раби(на плантаціях і копалинах) перші плантації – були засновані у формі земельного господарства, яка більшість врожаю виділяють для торгівлі. Політика метрополії була невизначеною на економіку і промисловість в колоніях, до початку XVIII ст. важливо було лише золото та інші цінності, які експедиціями доставляли до Іспанії, щодо плантацій то здебільшого було заборонено мати плантації винограду і оливкову олію(копіювати економіку метрополії було заборонено, але в Новій Іспанії дозволялось в порядку виключення і з низкою правил). На відміну від іспанських колоній, в Португальській Бразилії завжди з точки зору торгівлі і промисловості домінувала Англія, з другої половини XVIII основними постачальниками в колонії Португалії в Африці і в Бразилію став англійський флот і економічна залежність від Англії була наслідком саме традиційного Англо-Португальського союзу заснований ще в XIV ст.

Не зважаючи на всі зусилля Бурбонів в Іспанії домогтися значних досягнень – допомагаючи сформованим США у війні проти Англії і витіснення португальців з колонії Дель-Сакременто і спробу вдосконалити економічне становище в своїх колоніях. Англія повернула Флориду і Гавану, але Іспанія обміняла їх на Тринідад і Санто-Домінго. Перші кроки до краху імперії – договір в Сан-Ільдефонсо 1800 р. Іспанія через посередництво Франції продавала Луїзіану, а згодом Орегон і Флориду (1821 р.). в 1810 р. почалися революційні дії в Мехіко і Панамі, вони поширилися до Перу і Еквадору, правління фактично здійснювали воєнні хунти місцевих воєнначальників(через втрату зв'язку з метрополією, повстання поширилися і каскадом звільнили від іспанського господарювання більшу частину центральної Америки).

Становище Португальської Бразилії мало чим відрізнялось, в цілому діяла еодальна система – адміністративні повноваження виконували синьйори землевласники(Доатаріо), які мали особливі грамоти на здійснення влади. Подібно іспанській системі, Бразилія була поділена на тринадцять областей і з

центром в Ріо-де-Жанейро і контролюючим органом – Ради Індії, над землевласниками була створена воєнно-бюрократична адміністрація Генерал-Капітана і намісників. Влада в містах була в руках сенаторів і палат представників областей і в більшості випадків не підпорядковувалась Генерал-Капітану.

Змова «трьох Антоніо» в Чилі і розбіжності між новою Елітою, яка прибула нещодавно і старою елітою Креолами (нащадками першої хвилі міграції дворян і офіцерів, які зрослися з колоніями і асоціювали себе з ними більше ніж з метрополією). Світові обставини – Гаїтянська революція (в 1804 р. Гаїті стала першою незалежною державою в Америці), війна «За незалежність тринадцяти колоній» і створення сполучених штатів Америки, французька революція і розповсюдження нових ідей давали можливість показати інший світ. В результаті в Бразилії, Перу Венесуелі почалися повстання, їх подолання метрополіям коштувало великої ціни (Португалія зменшила товарообіг між Бразилією і своїми африканськими володіннями Анголою і Сан-Томе і вимушена була відмовитись від радикальних заходів експлуатації, Іспанія головним редутом неофіційно іменували Віце-королівство Перу і посилила контроль в інших частинах Америки, зменшила контроль Ради Індії над Муніципальними органами міст колоній). Але ці заходи були даремні, механізм повстань, навіювання нових ідей свободи, капіталізму і незалежності покінчив з колоніально-феодальним періодом. Консервативність піренейських метрополій, закабалювання в обох Америках, підозрілість нового короля Карла IV до старої знаті, Креолів, які були більш досвідченими управлінцями, талановитими, ефективними офіцерами в колоніях призвела до заміни еліти на молодих управляючих, які не мали авторитету і ніякого впливу. Під час наполеонівських війн Іспанія була захоплена Францією, почалася деконсолідація імперії, що стало сигналом для повстань і загалом для війни за незалежність колоній в Америці (1810-1826 рр.)

В самих колоніях рушійною силою повстань в кінці XVIII ст. стали Креольська аристократія, яка остаточно втратила віру в

метрополію(розбіжності в питаннях управління імперією з міністерствами Мануеля Годоя і його новими управлінцями) креолів підтримували метиси і промисловці через їх досвідченість, креольська знать допомагала в вирішенні значних проблем з державними органами в сфері торгівлі і були посередниками між індіанцями і білим населенням. Креоли – були іспанцями, крупними землевласниками, але не займали важливих державних посад і взагалі витіснені із управління колоній(із 60 Віце-королів креолами були лише 4, і мали відсоток Генерал-Капітанів), також економічні заборони і укази що обмежували права, це поставило креольську знать в опозицію до адміністрацію намісників нової хвилі. Поширення нових ідей і опозиційна боротьба посилилась в колах інтелектуальної еліти(здебільшого креолів) в університеті Мехіко (заснований у 1551 році), і університеті Ліми (заснований в 1553 голу). За свідченнями Гумбольдта, в Каракасі, Кіто, Панамі, Мехіко швидко розвиваються точні науки. Все більше правдивих статей про невдоволення становищем політичного безправ'я і економічним колапсу появляються в газетах Віце-королівства Нова Іспанія «El Mercurio peruano», «La Gaceta de Lima», «El telegrafo mercantile» в Буенос-Айресі - попередники періодичної преси, «El Mercurio volante» в Мексиці - «La Gaceta de Mexico», «El Diariode Mexico». Серед заборон встановлених метрополією був – Колоніальний пакт, що забороняв торгівлю Іспанської Америки з іншими державами(крім тих що мали Асьєнто) і прийняття їх транспортних ескадр, що в свою черг обмежував латинську Америку і гальмував розвиток і впровадження зв'язків з іншим світом(колоніальний пакт був відмінений в 1797 р. в результаті не допустити нових повстань, але це тільки призвело до прискорення падіння економічної і політичної стратегії колоніальної імперії). Занепад колоніальної Імперії стався через захоплення метрополії Наполеоном Бонапартом, Жуан VI португальський покинув Лісабон і заснував резиденцію в Бразилії, Карл IV і його син Фердинанд VII відрікалися від престолу, але владу Жозефа I Бонапарта колонії не признавали, заворушення і повстання в Лімі і Мехіко а також нерішучість через відсутність інструкцій від Іспанії у адміністраторів і віце-королів

породила боротьбу за незалежність.

Національний конгрес в 1811 р. проголосив незалежність Венесуели, того року за пропозицією партії «Патріотів» була прийнята перша Венесуельська конституція, де гарантувалося демократичні права, республіканську форму правління, Президентом був обраний видатний політичний діяч Міранда, (згодом його на поту замінить талановитий воєнний креол Симон Болівар – «Визволитель Венесуели» і Диктатор). Також було затверджено ліквідування класових привілеїв і заборону работоргівлі і дискримінації за расовими ознаками. Але фактично в конституції не чіпалося інтересів індіанців або Інших широких верств населення. В Віце-королівстві Нова Гренада (сучасна Колумбія) в 1812 було створено нова держава «Кундинамарки» і прийнята конституція, яка гарантувала республіканську форму правління, того ж року була створена Конфедерація сполучених провінцій Нової Гранади, конфлікт між Хунтою Боготи і конгресом, сталися саме через устрій нової держави, конфедерація сполучених провінцій – передбачала незалежність провінцій і лише конфедеративним урядом вирішувалися питання зовнішньої політики. Значним недоліком урядів Венесуельської республіки і Конфедерація сполучених провінцій стала звужена соціальна політика (фактична відміна рабства не відбулася) і в більшості провінціях конфедерації відстоювалися інтереси креолів-плантаторів, що могло привести до поразки у війні з роялістами. Не зважаючи на зовнішні чинники, в 1817-1819 рр. в результаті воєнних дій була встановлена повна незалежність Нової Гранади, Венесуели і Кіто (Еквадор), які були об'єднані декретом 1820 р. в Велику Колумбію з обраним президентом Симоном Боліваром, послідувала реформа ліквідації рабства, що відтепер незалежність стала більш привабливою для широких верств населення і рабів.

В 1810 р. повстання охопило Віце-королівство Ріо-Де-Ла-Плата, Віце-король Бальтазара Сіснереса був усунений від влади Хунтою Буенос-Айреса на чолі з Морено, Кастильо, Бьєграно – була проголошена демократична форма державного устрою, розвиток зовнішньої торгівлі і поліпшення умов широких

верств населення, Хунта діяла більш прогресивніше ніж північні створені республіки, її лідери представляли інтереси міського населення і буржуазії. 1811-1812 було захоплено у роялістів частина Перу, яка була приєднана до Буенос-Айреса. Подібно спільним діям Конфедерації і Венесуели, виник союз між парагвайськими патріотами і Буенос-Айресом. В Парагваї в свою чергу колоніальна адміністрація була замінена Хунтою і тріумвіратом (фактично у влади стояв Гаспар Франсія), революційно налаштовані маси підтримували становлення перших кроків до набуття незалежності – війна з роялістами продовжувалась, зміниться ще не одна Хунта в різних частинах Америки, розбіжності між революціонерами приведуть до коливального характеру війни з роялістами. В 1816 р. виник конфлікт між урядом в Буенос-Айресі і створеними об'єднаними провінціями Ріо-Де-Ла-Плата (здебільшого мала конфедеративний характер, широка автономія провінцій і зберігання в них порядків) тоді як Буенос-Айрес мав централізовану державу з широкими повноваженнями уряду і підтримкою серед економічної еліти. 1817 р. відбувся Тукуманський конгрес, на якому був прийнятий декрет «Тимчасовий регламент» про створення сильної централізованої держави з Верховним правителем, з контролем провінцій через намісників, які були підконтрольні виконавчій владі, таким чином була закріплена держава об'єднані провінції Ріо-Де-Ла-Плата зі столицею в Буенос-Айресі, конституція була прийнята в 1818 р. і більшість положень декрету ввійшли до неї, закріплення унітарної держави, республіканська форма правління – законодавча влада представлена двопалатним конгресом і виконавча – Верховним правителем, який обирався на 5 річний термін., також регламентувалась свобода друку, недоторканість особи і майна.

Революційні дії протягом 1810-1818 рр. дійшли до Чилі і Перу, була сформована Хунта Сантьяго на чолі з Хосе Каррера і Хауном Де Росасом, однак в національному конгресі і в самій хунті переважала стратегія поміркованого політичного курсу, 1812 р. був запроваджений «Тимчасовий конституційний регламент», але без фактичної незалежності, главою держави признавався

Фердінанд VII іспанський. Фактично дії радикальних мас привели до зміни Хунти Каррера і відставки Росаса і продовження боротьби проти колонізаторів. До влади прийшла Хунта на чолі з О'Хіггінсом, в 1815 р. були проведені декрет про торгівлю, в 1818 р. Чилі стала повністю незалежною, О'Хіггінс став «Верховним правителем» і була прийнята перша конституція – законодавча влада була в руках конгресу а виконавчу владу здійснював «Верховний правитель»(обирався на 5 років). Вона гарантувала громадянську рівність, недоторканість особи і майна, свободу друку. Таким чином Чилі перетворилася в Суперпрезидентську республіку.

В Перу не було значних повстань, більшість опорних пунктів роялістів і основні бази знаходились на цих територіях. В результаті амбіціозного планування Сан-Мартіна при підтримці Чилійського уряду О'Хіггінса воєнною кампанією було визволено південна частина Перу, Віце-король Хосе Де Ла Серна не зміг протидіяти вчасно і почав евакуацію роялістських сил, 28 липня 1821 р. проголошення незалежності, створення установчих зборів, які обрали уряд а Сан-Мартін став Протектором. З 1824 р. Болівар став протектором Перу, 6 серпня 1825 р. проголошення незалежності Болівії(в честь Симона Болівара) протектором республіки став соратник «Визволителя» Антоніо Хосе Де Сукре-і-Алькала.

На відмінну від інших частин імперії, на території Нової Іспанії повстання, яке переросло в революцію мало більш широкий кількісний і соціальний характер з самого початку – більшість рабів африканців і індіанців, чорнороби з копалин стало рушійною силою, успіхи повстання під началом Ідальго, Морелоса, Гаррера, Галеана протягом 1811-1813 рр. привернуло увагу Креолів-плантаторів і воєнну креольську еліту, в 1813 р. був скликаний Національний Конгрес для обговорювання подальших дій, в листопаді була проголошена незалежність Республіки Мексика, а в 1814 р. прийнята конституція, яка гарантувала рівність громадян перед законом, політичні права. Однак правлячі кола нової республіки розкололися на дві партії, креоли аристократи-плантатори затягували процес відміни рабства і питання

включення о конституції народного суверенітету. Водночас вчорашні керівники повстання, політичні лідери Морелос, Гаррера мали на меті надати соціальні права бідноті, ліквідувати рабство і скасування привілеїв і податей для нижчих верств населення. Конфлікт між силами революції, і відновлення монархії Бурбонів в метрополії, породили кризу в результаті боротьба за незалежність Мексики продовжилась ще на десятиліття

В 1820 р. революційні дії набрали нову хвилю, репресії іспанською колоніальної повернули проти неї фактично всі верстви населення. 28 вересня 1821 р. проголошена незалежність Мексики, 31 січня 1824 р. була прийнята конституція Мексиканських Сполучених Штатів, яка закріплювала республіканську форму правління, гарантувала свободу нації, всі політичні права і рівність, які були ще регламентовані в конституції 1814 р. крім того церква позбулася монополії в сфері освіти. В той же час Генерал-Капітанство Гватемала закінчує своє існування і в 1 липня 1823 р. Установчі збори скликані з представників Сан-Сальвадора, Коста-Ріки, Гондурасу, Гватемали і Нікарагуа проголосили декларацію незалежності Федеративної Республіки Сполучених Провінцій Центральної Америки.

Португальська Бразилія опинилася в тій же ситуації, сколихнувшись революційними ідеями Іспанської Америки, економічне становище Бразилії було відсталим, економічна монополія Великобританії не поліпшувала ситуацію. Шлях до незалежності мала більш м'який характер, 16 грудня 1815 р. було засновано об'єднане королівство Португалії і Бразилії і Альгаври (як аналог Британії і її домініонів в ХХ ст.) це давало можливість утримати Бразилію під владою Браганса і запобігти радикальних дій. Фундаментом для незалежного існування були закладені в 1808-1812 рр. були створені державні органи влади – уряд і королівське судочинство, фінансові і економічні палати, король повернувся до Португалії після закінчення Наполеонівських війн, Педро став принцом-регентом, але це вже не змогло зупинити ідею отримання незалежності, до того ж уряд Жозе де Андрада де Сілва провів ряд реформ – централізація органів влади, покінчив зі свавіллям губернаторів в провінціях,

поліпшення податкового ярма. Коли Жуан VI і португальський та уряд зажадали повернути довоєнні устої, то натрапили на різку відмову і протестні демонстрації.

Ескалація конфлікту сталася зі 7 вересня 1822 р. Принц-Регент Педро, розуміючи що зберегти владу неможливо через виконання консервативних наказів Лісабону, проголосив незалежність від Португалії і свободу Бразильської нації, в грудні Педро став першим імператором Бразилії. 25 березня 1825 р. створення першої конституції бразильської імперії, фактично написана за зразком французької конституції 1814 р. законодавча влада була представлена двопалатним парламентом палати депутатів, представників обирали в провінціях, і сенату, призначеного виключно імператором, виконавча влада – кабінет міністрів який теж фактично залежав від монарха. Також конституція гарантувала права приватної власності, віротерпимість.

Таким чином налаштування на створення більш ліберальних порядків в суспільстві сталися паралельно з незалежністю, однак імператор був наділений надзвичайно великим повноваженнями і до того не було вирішено питання з ліквідацією рабства, сильний опір плантаторів робив неефективним роботу уряду, в результаті націоналісти і патріоти, які мали більшість в парламенті звинуватили імператора в змові з плантаторами і Португальським урядом у відновленні об'єднаного королівства 1815 р. щоб запобігти розвалу через ідею федералізації держави і насильства, Педро I зрікся престолу 1830 р. Молода тільки отриманій незалежність Бразилія відчула політичну кризу під час регентства і безрезультатну війну з Аргентиною, домігшись тільки незалежності Уругваю, економічну відсталість і неможливість дати відсіч впливу Сполучених Штатів Америки і Великобританії в регіоні.

Так закінчилося багатовікове колоніальне панування Іспанії каскадом всі території стали незалежними. В результаті внутрішніх перетворень і політичної кризи 1830-1840 рр. Велика Колумбія, Федерація Провінцій центральної Америки припинили своє існування виникли нові держави – Венесуела, Еквадор і Нова Гранада, в Центральній Америці – Коста-Ріка, Сан-Сальвадор,

Нікарагуа, Гондурас, Сан-Сальвадор. Також як виникли нові держави через призму війни, в 1830 р. Аргентина признала незалежність Уругваю, фактично ставши посередником між Аргентинською Конфедерацією і Бразильською імперією. Іспанія втратила більшу частину своєї колоніальної імперії, Гаїті скориставшись слабкістю метрополії і революційними хвилями в Іспанських колоніях в 1822 р. захопило іспанську частину Сан-Домінго. Метою латинської Америки була не тільки боротьба за незалежність, саме тому її ще називають революцією, через бажання ліквідувати рабство і взагалі будь-яку форму експлуатації, політичну і соціальну нерівність, в незалежності вбачали символ будівництва нового суспільства з принципами капіталізму і свободи. При вивченні радянської історіографії можна саме вивести такий висновок, за дослідниками – Слезкіна, Альперовича, Ларіна.

В 1815 р. відбулася Віденська конференція в Європі і перемога реакційних сил в Наполеонівських війнах, поліпшила становище Іспанії, дипломатія якої схилила до співчуття і матеріальної допомоги. Зокрема Пруссія і Австрія пов'язані пактом священного союзу направлено на захист дореволюційного міжнародного стану і підтримку положень Віденської конференції – були готові надати наймані війська і необхідну суму для повернення Америки під владу метрополії. Швеція і Російська імперія, не зважаючи на участь у священну союзі, займали здебільшого нейтральне положення до війни за незалежність іспанської Америки.

Найбільше солідарності проявила Франція, протягом 1821-1822 р. були спроби реалізувати плани Європейської інтервенції з метою випередити Великобританію відновити іспанське панування в колоніях, це спричинило перш за все погіршення відносин між Великобританією і нестабільною нещодавно заснованою Мексикою і територіальні конфлікти між Венесуелою і британською колонією Гайаною. Великобританія в свою чергу реалізуючи можливість розширити свої колоніальні володіння за рахунок молодих держав не бажала відновлення Іспанської імперії і підвищення впливу на світовій арені Франції. Загалом іспанська імперія влаштовувала всіх в своїх розмірах, і

більшість держав були готові організувати союз – втрата багатовікового стабільного економічного партнера, для Франції, Австрії і Данії – втрата могутнього союзника в майбутній боротьбі з Великобританією.

Сполучені Штати Америки внаслідок Англо-американська війна 1812-1815 рр. висловили анти британську позицію, адміністрація Джефферсона була готова підтримати плани Франції і Священного союзу, але поступово розуміючи стратегічне положення і перспектива сусідства з відновленою імперією (від сучасних штатів Вайомінгу і Айдахо до Патагонії в південній Америці) не давала можливості політичного розвитку в світі і загрожувало загалі інтересам існування самої держави. В результаті 2 грудня 1823 р. була проголошена Доктрина Монро (на честь Президента Сполучених Штатів Америки Джеймса Монро), як основний принцип зовнішньої політики («Америка - для американців»). Доктрина направлена проти воєнної інтервенції Іспанії і її європейських союзників в центральні райони і південну Америку. В свою чергу не допустити створення територіальних локальних конфліктів з новими державами Великобританією, і як наслідок розширити свої володіння. Але перш за все цілями Доктрини «Монро», за дослідником Ларінім Е. А. налагодження зв'язків Сполучених Штатів і інших держав і поширення впливу на латинську Америку. В цілому. слід зазначити що наймогутніші держави не покінчили з практикою колонізації, активна експансія почалася: французька в Алжирі, італійців в Лівії, англійців в Єгипті. Ослаблення Османської імперії відкрило шлях європейців до Африканського континенту, що в світі називають другою епохою колонізації. Практика рабства засуджувалася, але примусова праця місцевих народів Африки продовжувалася в Португальській Анголі, Мозамбікці, також у Французькій західній Африці і Британських колоніях.

В світовому масштабі Наполеонівські війни в старому світі погіршили становище Португалії і Франції, Нідерланди через невдачу участь у європейських війнах XVIII- початку XIX століть були вкрай розорені і спустошеними, Австрія була неспроможна на колонізацію через внутрішні заворушення, обрушення наймогутнішої Іспанської колоніальної імперії

породило вакуум влади у світі (1826 р. після остаточного падіння іспанської імперії). В цих умовах Великобританія, а згодом Франція і Німецька Імперія Гогенцоллернів беруть ініціативу і скориставшись умовами у нарощенні своїх колоній в різних частинах світу. Що зробило їх в ХХ ст. наймогутнішими державами і стало двигуном імперіалізму в колонізації.

Розділ III.

Внутрішні, зовнішні чинники розвитку і перспективи: XX-XXI ст.

Латинська Америка представляє собою сукупність двох субрегіонів – Середня Америка, або ж Мезоамерика, до складу якої входить материкова частина Центральної Америки та країни Карибського басейну, і вся територія Південної Америки. Саму ж Південну Америку також можна поділити на два регіони – групу андських країн та приатлантичних. За площею всі країни регіону можна поділити на: великі – Бразилія, великі-середні – Мексика, порівняно невеликі – Куба, маленькі – острови Вест-Індії. Кордони материкових країн в більшості випадків відповідні природнім рубежам – гірським хребтам або ж річкам. Економічно-географічне положення Латинської Америки визначається, в першу чергу, порівняною близькістю до Сполучених Штатів Америки, але в ту ж чергу віддаленістю від інших великих регіонів, хоча Панамських канал притягує більшість морських трас до регіону. Усі країни, окрім Болівії та Парагваю, або мають вихід до моря, або є островами, що виступає одним з критеріїв становлення Латинської Америки в міжнародних відносинах з іншими країнами

Латинська Америка вступила в XX ст. з фундаментом розвитку економіки сільського господарства і модернізації виробництва. Здебільшого з свідченнями дослідників: Заболотнього В. М. А. М. Родрігеса і С. Ю. Смірнова розвиток торгівлі був збільшений завдяки створенню торговельного флоту в Чилі і Бразилії, Венесуела особливо за Диктатури Гомеса страждала економічною кризою і широким безробіттям, також більшість інвестицій з Європи значно збільшилися лише в 1920- рр.. протягом 1930-1940 рр. іноземні інвестиції збільшилися втричі. В після воєнні роки в Парагваї, Мексиці, Болівії, Аргентині зросли вклади на розвиток промисловості. Вплив Європейських держав через капітали і комерційні договори з державами Латинської Америки (завдяки промисловій революції в 1860-1870 рр. в Європі) поставили останніх в економічне ярмо і фінансову залежність від Франції, Великобританії і

Німеччини. Ситуації в деякий час переростали в конфліктні - під час диктатури Хуана Мануеля Хосе-Домінго Росаса-Лопеса в Аргентині, про виплату боргу, е навіть застосування сили не дало можливості Аргентині виконати умови(стало однією із основних привидів підсіння диктатури Росаса) не дивлячись на виконання умов Франції під час кризи Сан-Хуан 1845-1847 рр. падіння мексиканської імперії привело до ідеї її відновлення через інтервенцію. Великобританія, Іспанія і Франція здійснили вторгнення протягом 1861-1867 рр. однак уряд президента Беніто Пабло Хуареса Гарсія зумів стабілізувати обстановку в країні і дати відсіч противникам.

Загалом ХХ ст. для Латинської Америки ознаменував остаточний спад впливу Європейських держав і зростання в регіоні Сполучених штатів Америки, Доктрина Монро в другій половині ХІХ ст. ігнорувалась Європою, але діяла цілковито в ХХ ст. в політичному аспекті Сполучені Штати Америки створювали міцні зв'язки і лонгували свої інтересом не зважаючи на політичний режим, хоча надто жорстокі, так наприклад Режим Хуана Мануеля Хосе-Домінго Росаса-Лопеса в Аргентині, або диктатура Антоніо Лопес де Санта-Анна-де Леброн відомого як Генерал Сант-Анна в Мексиці звичайно засуджувались на фоні світового негативного ставлення до подібних режимів. Провальною стала також Перша Тихоокеанська Війна 1861-1866 рр. спланована Іспанією з ціллю повернення фінансових репарацій і окупації найбільш значених провінцій Перу. Уряд Ізабелли ІІ королеви Іспанії і Леопольда О'доннела-Хоріса провів знану модернізацію і підвищив міжнародний вплив держави на світовій арені, в свою чергу режим Маріано Ігнасіо Прадо уклав союзний договір з Болівією і Чилі. В ході війни зусиллями Латиноамериканських держав була підтверджена х незалежність і само визначеність. Велику роль в конфлікті мала матеріальна допомога(вигідні договори для постачання кораблів і зброї) від Сполучених Штатів Америки і Франції.

Економічний і політичний вплив Вашингтону був націлений саме на південну Америку протягом 1870-1910 рр. вдвоє була збільшена інвестування в економіку Перу і Чилі, корпорації мали на меті добути права на видобуток

металів і запасів Гуано(що десятиліття назад спробувала здобути Іспанія). Друга Тихоокеанська Війна 1879-1883 рр. стала поштовхом для вирішення важливих питань завдяки іноземному капіталу. За ствердженнями Джеймса Блейна держсекретаря Сполучених Штатів війна виражена між Великобританією і Перу за допомогою чилійських військ, бо сам супротивник не мав фінансової можливості без англійського кредитування. В результаті перемоги Чилі, Великобританія зуміла отримати виняткові права на запаси Силітри і Гуано в колишніх територіях Перу і Болівії, це також позбавляло Болівії виходу в океан(як пам'ятка про втрату провінції Антофагаста на суднах флоту Болівії на прапорі зображена велика зірка).

В 1889-1890 рр. відбулася перша Міжамериканська конференція де було неофіційно визнано стратегію захисту інтересів і утримання монополії для капіталу Сполучених Штатів в латиноамериканських державах. Також в рамках міжнародної політики було створено Міжнародний Союз Американських Республік, який мав на меті спрощений заможний обмін товарами і покращення комерційних справ держав-учасниць, протягом 1900-1928 рр. II і III IV Панамериканських конференціях були створені органи союзу як Керівна Рада, Комерційне бюро(створено також і для обміну інформацією), домінування в пізніше перефармірованому Союзі Американських республік домінуюча роль належала Вашингтону. 30 квітня 1948 р. організація еволюціонувала: в Боготі, столиці Колумбії на IX конференції американських держав було прийнято рішення про створення Організації Американських Держав, на сьогоднішня організація складається з 35 держав, існують також спостерігачі(держави щ інших континентів, серед них і Україна) з моменту створення був прийнятий статут організації(до якого вносилися зміни протягом останніх 30 рр. XX ст.). Серед цілей можна виділити – забезпечення миру і порядку в північній і південній Америці, встановлення, консолідація і захист в більшості країн(оптимально у всіх країнах) демократії, мирне врегулювання конфліктних ситуацій між державами-учасницями, сприяння економічному, соціальному і культурному розвитку, боротьба з бідністю, автократією, злочинськими

синдикатами, які підривають порядок в державах впливають на владні органи розповсюджують корупцію. Вищим органом Організації Американських Держав є Генеральна асамблея, яка визначає загальну політику Організації, структуру і функції органів, затверджує програми та бюджет. Сесії Генеральної асамблеї проводяться щорічно та по чергово в країнах - учасниках організації. Генеральний секретаріат є постійно діючим виконавчим органом (здійснює і контролює ухвалення рішень і програм Генеральної Асамблеї) очолює Генеральний Секретар також діють органи в різних сферах – Консультативна Рада міністрів закордонних справ, комітет оборони (складається з військових представників держав-учасниць) і Постійна Рада (має наглядові функції за рішеннями Генеральної Асамблеї), міжамериканські комісії (по питанням юриспруденції правова комісія, економічна комісія, соціальна комісія, рада з питань освіти, науки і культури).

Іспано-Американська війна 1898 р. спричинена Кубинською революцією на чолі з Хосе Хуліан Марті-Пересом і Максимо Гомес-Паєсом була підтримана Сполученими Штатами. Фактично стала новим кроком для становлення авторитетності Вашингтону у домінуванні в регіоні. Остаточне витіснення Іспанії з Карибського басейну – і створення колоній (Згідно Паризьким договором Філіппіни стали колонією Америки, купівля Гуам і інших островів карибського Басейну у Іспанії, а Пуерто-Ріко також залежною територією, пізніше асоційованою державою зі Сполученими Штатами Америки, в результаті Куба, як основний театр воєнних дій була признана незалежною, з наданням США права на встановлення баз і в випадку кризи право на інтервенцію з ціллю захисту інтересів Куби). Таким чином фундамент був закладений ще на рубежі XIX- першої половини XX ст. що стало можливим для посилення під час Холодної війни. В останні роки міжвоєнного періоду і в Другу Світову Війну через німецькі операції по знищенню торгівельного флоту Великобританії, Латинська Америка лишилася важливих поставок товарів, які використовуються на об'єктах першої необхідності, тому роль Великобританії зайняли Сполучені Штати, зокрема в той же період, завдяки інвестуванню було

розвинута металургійна промисловість в Аргентині і Бразилії.

Характерними для Латинської Америки є і інші інтеграційні процеси, всередині ХХ століття на міжамериканській конференції в Ріо-де-Жанейро в Бразилії було підписано Міжамериканський договір про взаємну допомогу («Пакт Ріо»), згідно з ним США та 19 латиноамериканських держав, що підписали цей договір зобов'язувалися надавати один одному допомогу у тому випадку, якщо хоча б одна з них буде піддана нападу, в межах зони безпеки Західної півкулі, його положення лягли в основу статуту нової Організації американських держав, створення якої надало прискорення для формування регіональної підсистеми міжнародних відносин, так як на той час латиноамериканські країни і були на стадії об'єднання, але все ж під знаменами панамериканізму, правлячі еліти регіону не були згодні із тим, що зростав американський вплив на їх внутрішні справи. Країни Латинської Америки погодилися на підписання міжамериканських документів через те, що розраховували за їх допомогою стримати, або хоча б регламентувати американський натиск. Певний оптимізм цьому надавала процедура прийняття рішень в Організації американських держав, в основі якої лежав принцип «одна країна – один голос». Таким чином латиноамериканські країни завжди могли отримати більшість у розгляді спірних питань, на сьогодні латиноамериканці зацікавлені в забезпеченні рівних умов у міжнародній торгівлі, доступі до джерел фінансування, ринків збуту, та в цілому в подоланні соціально-економічного розділу між північчю та півднем. На даному етапі, їх пріоритети – економічні, які диктуються прагматичними потребами. Латинська Америка, а перш за все Бразилія, Аргентина та Мексика, піднімають питання про реформу ООН, в першу чергу її Ради Безпеки, задля того, щоб вона більш адекватно відображала нові реалії світу, зокрема в їх інтересах. При тому, що ці країни не можуть домовитись між собою, хто буде представляти їх інтереси в Раді Безпеки ООН, на роль представника Латинської Америки претендує Бразилія, але з тим не згодні Мексика та Аргентина. Сполучені Штати Америки намагалися підпорядкувати ці процеси під свій контроль, прагнучи поширити

надбання Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (НАФТА) на всьому континенті, У Вашингтоні було запущено проект створення Всеамериканської зони вільної торгівлі. За цим проектом до зони вільної торгівлі мали увійти усі латиноамериканські країни, окрім Куби. Хоча спочатку ядром НАФТА і була американсько-канадська економічна інтеграція, але в 1992 році було підписано угоду між США, Канадою та Мексикою про вступ останньої до першого в світі економічного союзу, який об'єднав дві високорозвинені держави та ту, яка ще на стадії розвитку, Як і будь-які інші інтеграційні об'єднання, НАФТА було організовано задля розширення економічних зв'язків (перш за все взаємної торгівлі) між країнами-учасниками. Забороняючи своїм членам дискримінацію по відношенню взаємних товаропостачань та інвестицій, НАФТА встановлює правила проти зовнішніх виробників. До головних цілей можна віднести: 1) зняття бар'єрів в торгівлі і сприяння вільному переміщенню між країнами товарів та послуг; 2) встановлення справедливих умов конкуренції в рамках зони вільної торгівлі; 3) значне збільшення можливостей для інвестування учасників погодження; 4) забезпечення ефективного захисту прав інтелектуальної власності в кожній з країн; 5) врегулювання економічних суперечок; 6) створення перспектив майбутнього багатостороннього регіонального співробітництва. Для однієї з країн Латинської Америки, тобто Мексики, участь в НАФТА означала гарантований доступ до американського ринку, який був ладен взяти на себе близько 80% товарів та послуг, які були направлені на експорт, а також збільшення іноземних інвестицій. Через регіональне об'єднання з США Мексика поступово почала інтегруватися у глобальну економіку. Особливе значення для Мексики також мало вирішення питання про зовнішній борг після значних фінансових втрат – влада Мексики добила великих кредитів від США задля реалізації погоджень вільної торгівлі. Багато іноземних компаній почали направляти сфери своєї діяльності на територію Мексики для простішого проникнення на американський та канадський ринки.

Другим виміром інтеграційних процесів був так званий

«латиноамериканський проект». Його основним ініціатором стала Бразилія, яка активно сприяла створенню «Спільного ринку країн Південного конусу (МЕРКОСУР)». Спочатку до нього увійшли Бразилія, Аргентина, Уругвай та Парагвай. Надалі ж до складу МЕРКОСУР увійшли на правах членів асоціації Болівія, Чилі, Гайана, Еквадор, Колумбія, Суринам, Перу, блок країн, що увійшли до складу з самого початку, був створений в ході зустрічі лідерів, що відбулася в місті Асунсьон, де по закінченню зустрічі було підписано Асунсьонський договір – основний документ, що визначив механізми, структуру митного союзу і спільного ринку чотирьох держав та його задачі, до головних цілей МЕРКОСУР, згідно з Асунсьонським договором, відносять: 1) вільне пересування товарів, послуг та робочої сили, 2) встановлення єдиного митного тарифу в торгівлі з державами, що не входять до блоку і проведення єдиної торгової політики щодо країн, які не входять до складу МЕРКОСУР, 3) координація макроекономічної політики країн-членів в області зовнішньої торгівлі, сільського господарства, промисловості, податків, валютних систем, руху капіталів, послуг, транспорту.

Одним із субрегіональних об'єднань також є – «Андська Спільнота Націй» - організація економічного характеру (внаслідок політизована), заснована в 1969 р. до складу увійшли Колумбія, Еквадор, Перу, Болівія і Чилі. Асоційовані члени: Іспанія, Аргентина і Бразилія. Метою організації є створення ринку латиноамериканських держав, забезпечення захисту інтересів країн-учасниць. Основні напрями діяльності: вироблення єдиної економічної політики країн-членів, координація проектів, здійснюваних за участю держав-членів, гармонізація законодавства, контроль за застосуванням і єдиною інтерпретацією ухвалених Андською спільнотою правових норм, запровадження субрегіональної солідарності та зменшення диспропорцій у розвитку між державами-членами. Система організації становлять політичні інститути, створені державами-членами. У межах Андської системи інтеграції існують: Рада президентів, Рада міністрів закордонних справ, Комісія, Генеральний секретаріат, Суд, Парламент, Корпорація розвитку, Резервний

фонд, Рада з бізнес-дорадництва, Рада з покращення зайнятості, Консультативна рада корінних народів, Установа з охорони здоров'я. 1989 члени Андської спільноти погодилися на регіональну економічну та політичну інтеграцію. Спроби пришвидшити процес економічної інтеграції зроблено на зустрічах 1991–1992. У 1991 члени Спільноти дійшли згоди щодо зниження митних тарифів з 1992. У 1993 між Андською спільнотою націй та Європейською комісією ЄС було підписано рамкову угоду про співпрацю з метою поглиблення регіональної інтеграції андських країн. Андська група та МЕРКОСУР утворюють два основних торговельних блоки Південної Америки. 1999 ці організації почали переговори щодо об'єднання та створення Північноамериканської зони вільної торгівлі. У грудні 2004 між ними укладено угоду про співпрацю та опубліковано спільний лист про наміри щодо інтеграції всієї Південної Америки в Союз південноамериканських держав за зразком ЄС.

Також на початку ХХІ століття було створено «Південноамериканське співтовариство націй», куди входило 12 держав, але згодом воно отримало назву «Союз південноамериканських націй» (УНАСУР). Було визначено три головні задачі об'єднання: координація зовнішньополітичних напрямлень учасників, що мало на меті перетворення Південної Америки в самостійний суб'єкт міжнародних відносин, формування Південноамериканської зони вільної торгівлі та стимулювання інтеграції регіону шляхом об'єднання енергетичних, комунікаційних, транспортних та інфраструктурних систем зв'язку. Окрім того, навіть було прийнято рішення про створення регіонального представницького органу, подібно Європарламенту.

Також характерним для більшості латиноамериканських держав в ХХ ст. встановлення воєнних диктатур – так званих Хунт (що від іспанського означає рада), яка включає офіцерів і воєначальників підрозділів військ. Якщо аналізувати диктатуру як політичний лад, це одна із форм авторитарного політичного режиму, якій характерна недемократичний прихід до влади змова або переворот, примус, як засіб укріплення своєї влади і винищення конкурентів, і відсутність прав і свобод, відсутність або заборона і контр над

громадянськими організаціями, і навіть встановлення чіткого режиму функціонування провінцій так і всієї держави.

Важливою ознакою воєнних хунт в Латинській Америці – стали саме забезпечення стабільності держави, навіть тимчасовий перебіг в політично у розвитку, від однієї правлячої еліти до іншої, загроза перед комуністичною ідеологією і пропагандою інтернаціоналізму і світової революції запущеною Організацією Варшавського Договору і Радянським союзом. Досить відмітити що загалом, причини для захисту від радикальних організацій підпільних чи наявних соціалістів і комуністів мали під собою фундамент. Протягом XIX і заочною більшістю десятиліть XX ст. влада в більшості держав в регіоні належала вищим офіцерам армії і землевласницькій еліті, в XX ст. особливо після Другої Світової Війни перетворившись в фінансову олігархію, з необмеженим впливом на державні органи влади, відсутність сталої економіки, залежність від іноземного капіталу і низький рівень життя населення породили симпатії до лівих ідеологій і появи підпільних організацій.

Проблематика встановлення в багатьох державах світу авторитарних режимів – розповсюдження фактору військової еліти(хунти), тобто захоплення влади воєнними і ліквідація політичної верхівки. прикладів з історії дуже багато(в Руанді 1973 р. до влади приходить генерал Ж. Хабьярімана. 1971 р. в Уганді генерал Іді Амін Дада розпускає парламент, 1969 р. в Болівії владу захоплює генерал Альфредо Овандо Кандія через рік в результаті перевороту приходить нова воєнна хунта на чолі з генералом Торресом. В Аргентині після усунення від влади Ізабель де перон 1976 р. диктатор Генерал Відел спричиняє терор, відомий як «Брудна війна» проти всіх під гаслом захисту національних інтересів і цілісності держави від внутрішніх ворогів. В 1981 р. владу захоплює нова воєнна хунта на чолі з Генералом Роберто. Віола, потім замінивши його новий диктатор, генерал Леопольдо Гальтьєрі. Воєнний переворот в Чілі спричинив винищення політичних партій і активістів, управляти державою починає воєнна хунта(Тріумвірат) на чолі з генералом Аугустом Піночетом, в 1955 р. маршал Енріке Тейшейра Лотт очолив так

званий попереджувальний воєнний переворот усунувши від влади Президента Карлуза Крїмбра Де Луза) . Сполучені Штати Америки фактично мало цікавило наслідки насаджування подібних режимів(особливо в Латиській Америці, що як можна зрозуміти владу утримували саме нащадки Креолів-Плантаторів і воєнних династій ще часів колоніального періоду) в рамках Холодної Війни було необхідно обирати співпрацю із Проправими диктаторськими режимами, консерваторами і в деяких випадках навіть з режимами маючи фашистський екстремістський відтінок(Режим «Нової Держави» Жетуліо Дорнеїс Варгаса в Бразилії). Або більш лояльні режими, зі створенням видимості демократії (Мексика, Колумбія, Бразилія за часів президентства Жуселіну Олівейра) характеризувалися насамперед Автономними парламентами – які контролюють законодавчий процес, але не беруть участі у формуванні уряду і не мають достатніх повноважень для усунення від виконання обов'язків виконавчої влади чи використання політичного впливу і важелів влади. Не зважаючи на ці обставини, Сполучені штати Америки нерідко виступали проти надто репресивних диктаторських режимів, які до того ж мали загрозу для всього регіону, здобувши гірку славу диктаторське правління в Домініканській Республіці Рафаеля Леонїдас Трухільйо використовувало спеціальні каральні підрозділи, широкі репресії, переслідування і усунення політичної опозиції в кінець відвернуло адміністрацію президента Трумена від підтримки авторитарного диктату.

Також досить впливова роль армії перетворила її в самотійну одиницю в вирішені кризових ситуацій і як наслідок не завжди на стороні законної(Легальної влади). Боротьба з зростаючим інтересом до лівих ідеологій породила практику організацій «(Ескадронів смерті)» подібні організації в 1970-ті рр.. діяли в Гватемалі Сан-Сальвадорі, Гондурасі і в островах Карибського басейну, створення таких організацій поширилось і на материкову частину, – характерні для них позасудові катування і усунення підпільних комуністичних організацій та схильних сил і політичних діячів, здобувши славу політичними репресіями і терором.

Так наприклад – партійна Поліція в Парагваї від правлячої партії ідейними натхненниками були ультраправі політичні діячі Рамон Акіно, Сабіно Аугусто Монтаро припинення існування в 1988 р. після реформ направлених на лібералізацію президента Родрігеса, Націоналістична Озброєна Оборона в Уругваї на чолі з Мігелем Антоніо Абелейра діяла мала фактичну підтримку уряду, особливо після воєнного перевороту 1973 р. завдяки силам Націоналістичної Оборони до влади приходять їх прихильник Хуан Бордаберрі Арсена і Апарисио Мендеса тільки в 1984 р. пройшла лібералізація і відміна організації терору в Уругваї. В Гаїті протягом двадцятиліття діяла Поліція Національної Безпеки – «(Тонтон-Макут)», винищувала політичну опозицію під час диктатури Франсуа Дювальє, слугувала опорою режиму і ближнім оточенням, більш модернізований Корпус Леопардів мав підтримку воєнної хунти генерала Жозефа-Рауля Седраса. Подібні організації існували в Болівії, Аргентині (Антикомуністичний Альянс діяла в 1970 рр.), Чилі (Караван Смерті користувався підтримкою режиму Аугусто Хосе Рамона Піночета), Бразилії (Політична поліція) в період свого існування мали велику кількість членів, деякі з цих організацій були замасковані під громадянські організації підконтрольними або існуючими за рахунок авторитарних режимів. Особливістю таких корпусів – стала діяльність як невід'ємної частки військових сил, також основною функцією і мали офіційний статус: Спецпідрозділів. Таємної поліції, воєнної розвідки і контррозвідки.

Воєнні операції «(Кондор)» і операція організована політичною поліцією Аугусто Піночета «(Коломбо)» - стали найбільш масштабними кампаніями з ціллю розправи над політичною опозицією, скоординована стратегія підрозділів авторитарних і тоталітарних режимів Болівії, Чилі, Аргентини, Уругваю і Парагваю. Підтримка радянського союзу латиноамериканськими державами була незначною більшість держав шукало можливості налагодити стосунки з Сполученими Штатами, особливо гасло лівих ідеологій стало неефективним після перевороту в Чилі 1973 р. проти уряду Народної Єдності Сальвадора Альєнде. Зрозуміло що подібний вплив США використовувався в

тих умовах як необхідний для затвердження ролі наддержави(в 1954 р. воєнний переворот в Гватемалі привів до політичної кризи і відставки президента Хакобо Арбенс Гусман, існують підозри підтримки перевороту зі сторони Центрального Розвідувального Управління США , через націоналізацію капіталів корпорацій і в міжнародній політиці зближення з радянським союзом) таким чином оплот підтримки радянського союзу зник з материкової частини. Кубинська революція 1953-1959 рр. призвела до соціально-економічних реформ внутрішньої політики і переорієнтацію на зближення з Організацією Варшавського Договору і радянським союзом, поразка диктатури Фульхенсіо Батісти-Сальдівара, яким мав підтримку Вашингтону був повалений(хоча в останні роки через зв'язки між близьким оточенням Фульхенсіо Батісти і американською мафією, великий відсоток корупції і посилення режиму над населенням дещо погіршили стосунки зі Сполученими Штатами). Одразу після перемоги уряд Фіделя Кастро націоналізував більшість підприємств приватного сектору, ліквідував латифундистські господарства і запровадив широкі реформи в трудовій і освітній сферах. Схожа картина відбулася і в Нікарагуа Сандіністська Революція повалила режим Анастасіо Сомоса Дібайле в 1979 р. Сандіністський Фронт Національного визволення на чолі з Хосе Даніель Ортега Сааедра прийшовши до зіткнувся з опозицією лояльною до старого ладу, так почалася громадянська війна яка простягалась 1981-1990 рр. конфлікт були втягнуті Аргентина і сусідні Гватемала і Гондурас, в умовах біполярного світу різні сторони підтримувалися радянським союзом і США. І хоча комуністичний режим познав поразки і навіть в останні десятиліття XX ст. і перших роках 2000 рр. владу утримували ліберальні уряди, в 2009 р. відміна обмежень за певною кількістю строку бути президентом країни, Даніель Ортега який знову став президентом з 2007 р. залишається незмінним і до сьогодні, що призвело до радикально настроєної підпільної опозиції, ситуація багато в чому залишається невирішеною. Американська воєнна операція в Панамі 1989-1990 рр. проти диктатури Мануеля Антоніо Нор'єги теж сталося через

зближення Панами і радянського союзу, але крім цього автократія була супроводжена надто великим кількістю репресій, свавіллям і навіть поступове перетворення в оплот злочинських картелів. Причинами вторгнення були: захист американських громадян в Панамі, забезпечити стратегічні позиції Сполучених штатів через контроль Панамського каналу(американські війська займали канал, згідно угоди між генералом Торріхасом і президентом Картером). Після перемоги США було з диктатурою Нор'єги було покінчено, почався процес демократизації, проведення незалежних виборів після яких країну очолив Гільермо Ендера.

Вплив холодної війни на Латинську Америку гойдав країни між двох могутніх наддержав, що призводило до кризових ситуацій, і Сполучені Штати Америки і Радянський союз підтримували зброєю і фінансово лояльні їм уряди, «(Карибська Криза)» 1962 р. має один із основних сцен накалювання атмосфери на міжнародній арені, спричинена доставкою зброї масового винищення(ядерних ракет) на Кубу з ціллю отримати стратегічну перевагу над Сполученими штатами і їх союзниками країнами НАТО(Організація Північноатлантичного Договору). Була санкціонована операція «(Анадир)», відповідною реакцією стала морська блокада Куби, неймовірними зусиллями вдалося уникнути тяжких наслідків – воєнного конфлікту, якщо взяти до уваги точку зору Алфімова в статті «Фундаментальная наука и выживания человечества в третьей мировой войне» то після суецької кризи, карибська криза зайняла точку опори для початку масштабної війни з використанням ядерної зброї. Зустріч керівників Сполучених штатів Америки(президент Джон Кеннеді) і радянського союзу(Перший секретар ЦК КПРС Микита Хрущов) пришло до домовленості – Сполучені Штати звернуть з воєнних баз в Туреччині ядерну зброю, це ж саме умова зобов'язувала радянський союз повернути свою зброю. На ситуацію міжнародної арени перша можливість зблизити два різних світи наслідків не здобула, В'єтнамська війна, напружена ситуація на Корейському півострові посилили «(Гонку озброєнь)», надто сильними були розбіжності між Сполученими штатами і їх союзниками і

радянським союзом і його сателітами.

В таких умовах неможливо було зосередитися на соціально-економічному розвитку, основною проблемою латиноамериканських держав стала бідність їх населення, авторитарними і тоталітарними режимами проводили політику на користь латифундистам і фінансовій олігархії. Навіть в більш демократичних країнах (Мексика, Еквадор) через великий дефіцит бюджету і девальвації національної валюти неможливо було забезпечити гідний матеріальний рівень життя населення. За свідченнями дослідника Пленкова О. Ю. в 1960-1980 рр. більість земельної (75%) площі Перу, Аргентини, Болівії і Колумбії знаходилося в руках крупних землевласників, в 1980-1990 рр. поліпшення міжнародної ситуації, Сполучені штати Америки намагалися вплинути на процес економічного розвитку країн регіону, але опір Креольської еліти землевласників і воєнних дозволив провести лише косметичні перетворення, але основні ланки суспільного ладу залишалися незмінними.

За Самуелем Гантінгтоном («Третя хвиля демократизації наприкінці двадцятого століття») в останній чверті XX ст. почався процес почався глобальний процес у світі, («Третя хвиля демократизації»). Офіційно починалась с падіння режимів в південній Європі, перш за все - «Нової держави» Португальського диктатора Антоніо Де Олівера Салазара, диктатури Франсиско Франко в Іспанії і диктатури Аманадіоса Андруцопулоса і «Чорних полковників» в Греції і охопила латиноамериканські і азіатські держави. Особливістю «Третьої хвилі» є те що було завершено процес деколонізації (надання незалежності всім колоніям Британської, Голландської, Португальської і Іспанської, Французької колоніальних імперій – в результаті незалежність отримали держави Африки і Індонезії, Південної Азії і Океанії.). розпадом Радянського союзу і ОВД (Організації Варшавського Договору) отже процес демократизації охопив держави Східної Європи. Під демократизацією маємо на увазі процес політичну реформацію, оновлення (стосується, к очищення держави від авторитарних тоталітарних режимів), запровадження в державі елементів демократії. За Самуелем Гантінгтоном – («Демократія – це

засіб проти тиранії»), також розповсюдження демократії знижує можливість виникнення в майбутньому війн, водночас («третя хвиля») має деякі ознаки воєнної кампанії, під час якої визволяється по черзі держави. Ситуацію в Латинській Америці більш детально розглядав інший дослідник Ларрі Джей Даймонд, який відзначив достатньо великі досягнення в процесі демократизації в регіоні, також якщо в 1990 рр. більшість країн в різних регіонах світу або завершили процес демократизації або близькі до завершення то на початку XXI ст. досягли процес був призупинений і навіть кількість демократичних держав у світі не збільшилося значуще (особливо регіони де залишилися ополоти авторитаризму і абсолютної монархії і Теократії (духовної монархії), ці тенденції змушують задуматися про третю хвилю відкату. Також «третя хвиля демократизації» не торкнулася ні В'єтнаму, Китаю і Північної Кореї, ні Білорусії – кран з соціалістичними або схильними до соціалізму правлячою ідеологією, і цілої низки авторитарних африканських країн.

Процес становлення демократії не можливо розглядати без такого терміну як «Демократичний транзит», приблизно в часи початку «третьої хвилі» демократизації багато вчених займалося вивченням парадигми. Серед науковців – Данкварт Р. О'Доннел Г. Хантінгтон С. Шміттер Ф. Веффрт Ф. в результаті сформувався напрямок в політології – «Політологія демократичного тразиту». Демократичний транзит – політичний процес характеризується перш за все ліквідуванням елементів старого порядку і вже потім встановленням демократичних інститутів, поновлення владних структур і громадянського суспільства через призму демократії, супроводжується активністю громадських організацій. Демократичний транзит тимчасове явище, необхідність в цьому часі щоб була створена нова система державних органів влади, проведення виборів і введення нової конституції, тобто забезпечення легальності влади яку признаватимуть і суспільство і армія. Дослідник Дармограй розглядає демократичний транзит, як процес трансформації політичної системи спрямоване на забезпечення ефективності владних стриктур, що стане цінним важелем в питанні довіри населення до парламенту і уряду, забезпечення

стабільності і порядку в суспільстві, забезпечення участі громадян в політичному житті країни(Прикладом може слугувати Бразилія 1967-1979 рр. від прийняття в 1967 р. конституції під час президентства Артура да Коста-Сільва фактично авторитарний режим поліпшив тиск, в новій конституції національний конгрес був законодавчим органом влади, до виборів допускалися лише дві політичні партії і наглядову функцію над конгресом виконували воєнні офіцери, після правління тріумвірату воєначальників(Таварис, Соза-Мелу, Радамакер і їх ставленика президента Медису) в 1979 р. президентом став Жуан Де Олівейра Фігейреду була прийнята більш демократична конституція яка гарантувала багатопартійну систему і впровадження місцевих виборів в провінціях, в 1985 р. були проведені перші демократичні вибори, в 1988 р. була прийнята оновлена конституція – проголосила Бразилію в якості правової держави, з принципами суверенітету і громадянської гідності гарантувався політичний плюралізм, захист від переслідувань і насилля, широке самоврядування, реформи демократизації продовжувалися протягом 1990 рр.).

Якщо розглядати причини демократизації в державах латинської Америки то слід звернути увагу на – схильність недемократичних режимів до насильства, геноциду, розпалюванню ворожнечі на ідеологічні або релігійні основі, у сучасному світі демократичні уряди практично не використовують силові методи по своїх громадян і окремих соціальних, етнічних і релігійних груп населення. Основною особливістю демократії є – система стримувань і противаг(для запобігання свавілля тиранії)) поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову які діють не піддаючись впливу один одного. Демократичні уряди, як показує світова практика не втручаються в особисте життя громадян, мінімізується вторгнення держави на вказівки громадянам так і громадським організаціям, повага до приватної власності: все це регламентуються на офіційному рівні законодавством. Важливим елементом демократії є вибори(право вибирати і бути обраним), що в контексті життя латиноамериканських держав є ротацією еліт, можливістю обрання з нижчих

верств населення. Існування системи вираження зауважень, невдоволень і можливість делегувати вираження громадського обурення через опозицію.

В Аргентині і Уругваї політичний транзит 1983-1989 рр. почалося у впровадженні демократичних структур і кадрової чистки від колишньої влади, значним двигуном стало соціально-економічна катастрофа в результаті двадцятирічного хаосу зміни воєнних диктатур, переміг на демократичних виборах в 1983 р. президент Аргентини Рауль Рікардо Альфонсін, були проведені реформи повернувши владу законодавчій владі, багатопартійна система, гарантований захист прав людини, забезпечення стабільності і розвитку громадянського суспільства. На початку 1980 рр. воєнна хунта Уругваю була змушена поступитися новому громадянському ряду на чолі з Хулія Марія Койроло, двопартійна система була ліквідована а вплив двох партій «Колорадо» і «Бланко» зменшений. Протягом 1984-1989 рр. опозиційні партії в Чилі домоглися відмін закону про заборону діяльності політичних партій, в результаті економічної кризи і фактично перетворення Чилі на одну із самих бідних країн регіону і розуміння що у сусідніх державах як і у всьому світі авторитарні режими капітулюють, для запобігання ще більших наслідків Аугусто Пиночет провів переговори з опозицією і дійшли до домовленості – починається демократизація в країні, проведення незалежних виборів, але при цьому новий уряд мав би розділити частину влади з воєнними, які мали значний вплив через раду безпеки і міністерство внутрішніх справ, зберігання автономних функцій армії і незалежна від політичних лідерів вироблення військової стратегії, вибори 1989 р. до конгресу увійшли три партії консерватори, лівоцентристи і християнсько-демократична партія, був сформований уряд на чолі з новим президентом Патрісіо Айлвін Асокар, в 1993 р. його змінив на посаді Альфредо Едуардо Фрея Руїс-Тагле саме тоді конституція Чилі 1981 р. була переглянута протягом 1990 р. і змінена з введенням низки демократичних законів і гарантій по захисту прав людини.

Таким чином латиноамериканська модель держави протягом ХХ ст. характеризувалася нестабільністю і політичними і економічними кризам,

демократизація вимагала мобілізацію всіх опозиційних сил, завдяки суспільному обуренню вдалося в більшості випадків зупинити конфліктні ситуації ще на початку, характерною рисою є те що іноземне втручання Великобританії і Сполучених Штатів мало позитивний наслідок(після невдалої для Аргентини Фолклендської війни хунта Леопольда Гальєрі піддалася критиці і народному невдоволенню, що стало поштовхом для початку демократизації), в Нікарагуа, Панамі, Гватемалі і Гаїті теократичний транзит отримав пряму підтримку США. Станом на XXI ст. більшість держав регіону встановлено і розвиваються демократичні режими які відповідають всім або більшості елементам демократії і громадянського суспільства (Уругвай, Чилі, Колумбія, Мексика, Бразилія, Аргентина, Перу, Еквадор, Беліз) разом з тим існують тенденції зворотні, відкату гальмування демократичного транзиту або його незакінченість ще з минулого століття (Нікарагуа, Сальвадор, Гондурас, Гватемала, Гаїті) і ополоти автократії (Венесуела диктатура Ніколаса Мадуро, Куба – тоталітарний однопартійний режим з домінуючою ідеологією соціалізмом). В регіоні також є залежні території, Французька Гвіана, Гваделупа і острів Мартиніка(Малі Антильські Острови) які мають статус заморських департаментів(рівний по статусу департаментам самої Франції), Фолклендські острови і Південна Джорджів та південні Сандвічеві острови – які належать Великобританії мають статус заморських територій в правовому значенні невід’ємна частина об’єднаного королівства, також окремі острови – Монтсеррат частина Малих Антильських островів, Кайманові острови, Ангілья, Британські Віргінські острови, Теркс і Кайкос): більшість з цих островів знаходиться в Карибському басейні.

Висновки.

Під час дослідження політичного розвитку латиноамериканських держав можна дійти висновку: історично розвиток регіону має свій початок від колоніальної спадщини до боротьби за розвиток, від боротьби з військовим втручанням в цивільну політику до виснажливої боргової кризи та складних відносин з США. Країни Латинської Америки, незважаючи на об'єднуючу колоніальну точку відліку, для себе накреслили різні курси. Латинська Америка все стрімкіше стає центром економічного розвитку з величезними природними ресурсами, тому цілком природно, що вона привертає все більше уваги світу. До цього слід додати що, колоніальний період негативно вплинули на Латинську Америку, війни XVIII ст. що вели Іспанія і Португалія вимагали: пустити в фінансовий обіг ціннісні ресурси колоній, посилилася експлуатація, метрополії не надавали достатньо фінансів і промислових товарів, тому виникла місцева економічна система (але використовувалась вона як чергове джерело для копінсування кризи в самих метрополіях), наслідки подібних речей продовжують існувати в сучасності (в більшості країн населення знаходиться за межею бідності).

Проаналізувавши історичний фундамент і розвиток – можна констатувати, що на першому етапі: від бажання свободи та незалежності, до захисту своїх інтересів і перетворення колишніх колоністів підданих іспанської корони на Нації. Більшість провідних держав зводилось до того що регіон не зможе бути стабільним і потребував в так званому «батьківському контролі», але прагнення та політична воля країн регіону, що сформовані на розвиток латиноамериканського бачення сформовані внаслідок війни за незалежність, є сильнішими, ніж будь-коли. Однак ідеологічні відмінності в період кінця XIX – Холодної війни та давні суперечки між державами (зокрема, територіальні) вказують на труднощі у формуванні процесі встановлені адекватних дипломатичних зносин, також перше позитивне втручання з боку США зупинило повторну інтервенцію, і хоча Вашингтон мав свої наміри стратегічні наміри на півдні від кордону, саме плідне співробітництво породило захист

інтересів в континентальних масштабах і створення організацій (Організація Американських Держав, Північноамериканська Угода Про Вільну Торгівлю, МЕРКОСУР, Південноамериканське Співтовариство Націй) для поліпшення соціально-економічного становища, захисту своїх інтересів, захисту політичного розвитку і цілісності кожної з держав-учасниць.

Закінчення другої світової війни збіглося з прискоренням формування континентальної системи воєнно-політичних гарантій в Західній півкулі, початок якій було покладено на першій Консультативній раді міністрів іноземних справ американських держав в Панамі рішенням, яким було проголошено 300-мильну зону воєнно-морської безпеки по прибережній території всього американського материку від Канади на півночі до мису Горн на півдні. На Чапультепекській конференції з проблем війни та миру в Мехіко США та країни Латинської Америки погодились будувати відносини один з одним беручи за основу формулу «напад на одного є нападом на всіх», підписавши так званий Чапультепекський акт. Саме таким чином складались політико-правові основи майбутньої системи колективної безпеки та оборони в Західній півкулі.

Важливим фактором особливості розвитку регіону було трансформування еліт від закритої групи латифундистів і військових, до професійних спеціалістів, сучасну національну еліту – цінуючи демократичні принципи, закон і потреби населення. Боротьба з бідністю під час перших демократичних урядів була основною реформою популярною серед широких мас, навіть розуміння що жити постарому неможливо, а також ради отримання влади більшість держав ухилилися від перетворення в аристократичні республіки з елементами рабства (яке було відмінено протягом середини XIX ст.), авторитарні режими, які утримувалися фактично на гаслах захисту від «Червоного наступу» відіграли для історії і політики свою роль, вони стали обтяжливі і непотрібні, а в разі Панами, Нікарагуа, Гаїті і Аргентини можна виправдати іноземне втручання. В кінці XX ст. шлях до демократичності, соціально-економічні реформи які в більшості країн вивернули з фінансової

кризи і формування активної громадянської участі захистило країни від деєволюції, і свавілля.

Сучасний етап розвитку Латинської Америки характеризується досить серйозними якісними змінами. Якщо в соціальному житті регіону на перший план вийшли демократизація та формування основ громадянського суспільства, то для економічної сфери роки кінця минулого століття та початку теперішнього були характерні яскраво вираженим переходом до ліберальної економічної політики, що мала бути прискореною завдяки інтеграції в міжнародні економічні процеси і підвищенням ролі латиноамериканських країн в світовому господарстві. Та хоча її витoki і були покладені міжнародними фінансовими та економічними напрямками, латиноамериканські країни змушені шукати шляхи вирішення проблем через призму забезпечення власної незалежності та самостійності в умовах того, що посилюється залучення всього, що діється в регіоні до світової економіки та політики. Адже Сьогодні Латинська Америка займає важливе місце на політичній арені світу. Економічні ресурси та можливості цього регіону привертають усі провідні економічні сили. США, Європейський Союз та Азійсько-Тихоокеанський регіон конкурують між собою, намагаючись завоювати довіру латиноамериканських держав. І, звісно, лідерство Сполучених Штатів Америки тут не можна оскаржити. Це пов'язано з географічною близькістю та послідовністю політики Вашингтону, що вже давно співпрацюють з країнами регіону. Можливо Латинська Америка і не займає конкуруючі місця в економічній суперечці Заходу, та безсумнівним є той факт, що її ринок в повній мірі привертає увагу для головних діючих сил – США, ЄС та АТР. Тому не є дивним те, що регіони ведуть боротьбу за співробітництво з Латинською Америкою. Завдяки довготривалим зв'язкам з західною Європою, Латинська Америка підвищила свій престиж на світовій арені і не зважаючи на фінансову кризу такі держави як Бразилія і Аргентина претендують на провідні ролі в світі (Бразилія є учасницею БРІКС (економічного і політичного союзу ЮАР, Росії, Китаю, Індії і разом з Мексикою і Аргентиною є учасницею G20 (Великої

Двадцятки), як країни що володіють значним економічним потенціалом.

І хоча сьогодні Латинську Америку можна співвіднести з перспективним ринком, який може дуже вміло інтегруватися в світовий, латиноамериканські держави виступають за зміцнення глобальної та регіональної безпеки, протидія одностороннім та силовим методам її забезпечення, в тому числі активізації існуючих та створення нових військових блоків, скорочення озброєнь, нерозповсюдження зброї масового ураження, за боротьбу з наркобізнесом, тероризмом, організованою злочинністю, цілком можуть претендувати на відповідні позиції на міжнародній арені зі стратегічними цілями увійти в число постійних членів Ради Безпеки ООН.

Список використаних джерел:

1. Абрамова С. Ю. Африка: «Четыре столетия работорговли». учебник 2 изд. 1978. Издательский дом «Питер» с. 23-78,89-110
2. Александренков Э. Г. Королевский хронист Овьедо и аборигены Америки. // Проблемы археологии и древ. истории Латин. Америки. 1990 Том 4. С. 137–154.
3. Альперович М. С., Слезкин Л. Ю. Образование независимых государств в Латинской Америке (1804-1903). Уч. Пос. М. Просвещение 1966 243 с.
4. Альперович М. С., Слёзкин Л. Ю. История Латинской Америки: С древнейших времен до начала XX в.: уч. пос. М.: «Высшая школа», 1981.
5. Астахов Е.М. Геополитические перспективы Латинокарибской Америки// Латинская Америка. 2015. №9. С. 4-7. .
6. Бородаев В. А. Кубнская революция и становление новой политической системы (1953-2006 гг.)//М.: изд, Московский Университет. С. 524. 2007
7. Галака С. Карибська криза // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова К. Парламентське видавництво. 2011. 315 с.
8. Дабагян Э. С. Венесуела: траектория политического процесса (об У. Чавесе).//изд. Аванглион-принт. 2011. 265 с.
9. Давыдов В. М. Мексика: парадоксы модернизации//. Руководитель проекта Сударев В. П. Москва. изд. ИЛА РАН. 2013. 336 с.
10. Вакарчук Е. В. Перспективи політичної інтеграції в країнах Латинської Америки. // I Американські студії. Сімферополь, 2012. С. 24-26.
11. Жирнов О. А. Латинская Америка: Проблемы региональной безопасности: сборник обзоров. – М.: РАН, Институт, 1998. 132 с.
12. Земской В. Б. Литература открытий и конкисты (первыеиспаноамериканские памятники) / История литератур Латинской Америки: «От древнейших времен до начала Войны за независимость» Москва, 1985. В 4 т. Т. 1. 163 с.

13. Ивановский З. В. Колумбия государство и гражданское общество - М.: ИЛА РАН.. 1997. 213 с.
14. Ивановский З. В. Визгунова Ю. И. Политические конфликты в Латинской Америке: вызовы стабильности и новые возможности//изд. ИЛА РАН.. Москва. 2017.. 452 с.
15. Интеграционные процессы в Латинской Америке: состояние и перспективы. Аналитические тетради ИЛА РАН.. - М.: ИЛА РАН, 2012. Выпуск 22
16. Казаков В. П. Политическая история Аргентины XX в. //Учеб. пособ. С. 168. /М.: Высшая школа. Изд. XX век. Политическая история мира. 2007.
17. Кащенко С. «Всеобщая история государства и права новейшего времени»//изд. «Доля» - Симферополь . 2006. 696 с. [Электронный Ресурс] Библиотека Гумер – право и юриспруденция — Режим доступа https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/katshenko/16.php
https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/katshenko/44.php
18. Клочковский Л.Л. Латинская Америка: противоречия посткризисного развития. // Латинская Америка, 2012. №11. С. 10-11.
19. Кудрявцева Е.С. MERCOSUR: Политические перестановки и потенциал расширения // Латинская Америка 2014. №2. С. 41-51
20. Ларин Е.А. Латиноамериканская цивилизация. М.: «Высшая школа», 2007, С. 45-70.
21. Ларин Е. А., Марчук Н. Н. Мамонтов С. П. История и культура Латинской Америки от доколумбовых цивилизаций до XX в.: Уч.. - Москва: изд. УНД, 2019. С. 468
22. Лаухина С. С., Гарсия Д., Рача М. Сандинистская революция в Никарагуа // ФГВУ ВПО. 2017. С. 4-8.
23. Мадатов А. С. Региональные особенности демократизации: демократические транзиты и проблемы консолидации демократии в Латинской

Америке.// Вестник РУДН. Серия Политических Наук(РУДН) 2008. Часть 1. С. 15.

24. Мартынов Б.Ф История международных отношений стран Латинской Америки (XX – XXI вв.). – М., 2008

25. Марчук Н.Н. Борьба за независимость в Латинской Америке в конце XVIII – начале XIX в. М. изд. УНД, 1988. С. 23-63

26. Марчук Н. Н. Становление национальных государств в Латинской Америке изд. Гос. ком. СССР по нар. образованию, 2 Изд. УНД 1989. 86, с.

27. Мельвиль А.Ю. Становление транснациональной политической среды и "волны" демократизации / А. Ю. Мельвиль// Современные международные отношения и мировая политика: Учебник для вузов.-М.: Просвещение, 2004. – С. 106-142.

28. Миронов В.В. Латиноамериканський вектор у зовнішній політиці США: еволюція доктринальних установок і фактори формування у сучасності // Вісник Омського університету №1. – С.79-86. 2012. -

29. Мординцева В. Ф. статья «Гуманитарная утопия и Новый свет(Педро Мартир и Васко де Кирого)» . С. 34-57 изд. Институт всеобщей истории АН. СРСР. 1991. Москва

30. Наумкіна С. «Третя хвиля демократизації: підсумки і перспективи аналіз зарубіжних концепцій» С. 130-169. південноукраїнський державний педагогічний університет ім. Ушинського//Журн. «Політичний Менеджмент №2». 2004.

31. Пленков О. Ю. «Новейшая история Европы и Америки» часть 1-5. Изд. 2018.

32. Поскониная О. И, «История Латинской Америки(до XX в.)» С. 248.//М.: изд. «Весь мир». 2005

33. Ремізов А. «Гібридний режим: деякі проблеми концептуалізації». Київський національний університет ім.. Шевченка// український науковий журнал «Освіта регіону». С. 55-65.

34. Симонов Ю. статья «Латинская Америка 1970-е годы: (операция кондор), международная организация по похищению людей»//изд. Юманите 2017.
35. Скрипникова, Л.В. монография. «От колоний к суверенитету». С. 132-185 Центр «Историческая наука России» 1985.
36. Сударев В. П. «Две Америки после окончания холодной войны». С. 205. М. : Наука 2004.
37. Спіцин А. Г. «Латинська Америка на початку ХХІ століття: основні тенденції соціально-політичного і економічного розвитку» // Вісник МДЛУ №2.. С.141-152 2011.
38. Строганов А.И. «Латинская Америка. Страницы истории XX века» С. 168. М.: Едиториал УКСС, 2004.
39. Строганова Е. Д. «Политика США в отношении левых режимов в Латинской Америке». М. : Наука Часть 5. С 50-60. 2012. Москва.
40. Рыхтик М.И., В.Н. Подгусков В.Н. Меркосур в системе Союза Южноамериканских Наций (УНАСУР): особенности, проблемы и перспективы // Международные отношения. Политология. Регионоведение Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского №5. 2010. С. 310–316
41. Хорос В. Г. Мирский Г. И. Майданник К. Л. «Авторитаризм и демократия в развивающихся странах». М. : Наука 1996 С 336.часть 1. Москва.
42. Хейфец В. Л. Хейфец Л. С. Латинская Америка: правый шторм для (левого поворота) //Вестник РУНД. Серия «Международные отношения» 2015 Т. 15. №4.
43. Цыганкова А. П. Современные политические режимы: структура типология динамика //М. : Интерфакс, 1995. - 296 с. [Электроний Ресурс] — Режим доступа https://socioline.ru/files/5/48/cygankov_a.p._sovremennye_politicheskie_rezhimy_-1995.pdf
44. Щелчков А.А., Богуш Е.Ю. Политическая история Чили XX века. Москва: «Высшая школа». 2009, С. 30-42.

45. Интеграционные процессы в Латинской Америке: состояние и перспективы. Аналитические тетради ИЛА РАН. - М.: ИЛА РАН, 2012 Выпуск 22.
46. Яковлев П. Геополитические сдвиги в Латинской Америке // сетевое изд. Центр исследований и аналитики фонда исторические перспективы. 2013 [Электронный Ресурс] — Режим доступа http://www.perspektivy.info/oykumena/amerika/geopoliticheskiye_sdvigi_v_latinskoj_amerike_2013-05-03.htm
47. Даймонд Л. Развивающаяся демократия: на пути к консолидации. изд. «Джон Хопкинс Университи Пресс». 2004. С. 260-278
48. Гонсальбо П. Э. Новая краткая история Мексики//пер. с исп. изд. М.: «Весь мир». С. 352. 2018.
49. Луна Ф. Краткая история Аргентинцев .М. перевод с исп. изд. «Весь мир» Серия «Национальная история» 2010.С. 280.
50. Мастронарди Н. Феномен эскадронов смерти Каракас. // перев.с исп. Штрауса Д. под редакцией Тарасова А. изд. Рубикатор, 2008
51. Паркс Г.Б. История Мексики. (History of Mexico, 1940). Перевод с англ. Богиной Ш. А. Предисловие Руденко Б.Т. М.: Изд. иностранной литературы, 1949.
52. Фаусту Б. Краткая история Бразилии //пер. с порт. Окуневой Л. С. предисловие Комисарова Б. Н. изд. «Весь мир» С. 448. 2013.
53. Шоню П. История Латинской Америки 1949 //пер. с фр. Ермаковой Е. А. - Москва: Астель, 2008. С. 160.